

Immigratie- en Naturalisatiedienst
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT)

Guinee || RAPPORT

Vrouwelijke genitale verminking (FGM/C)

Update

maart 2016

Inhoud

Inleiding	1
1 FGM/C in Afrika.....	3
Inleiding	3
Vormen van FGM/C.....	3
Verspreiding van FGM/C wereldwijd	5
Internationale stappen tegen FGM/C	7
Bescherming en vervolging in Nederland en Europa	9
2 Guinee	12
Bronnen.....	12
Percentage gevallen	12
Type FGM/C.....	13
Herbesnijdenis.....	14
Leeftijd	16
Regionale verschillen	19
Etnische verschillen.....	20
Religieuze verschillen.....	21
Sociaaleconomische verschillen	22
Nationale wetgeving tegen FGM/C.....	23
Rechtsgang	24
Houding van de overheid	26
Houding van de bevolking.....	27
Acties tegen FGM/C	30
Onttrekking aan FGM/C	36
Bescherming bij onttrekking aan FGM/C.....	38
3 Lijst van gebruikte bronnen	40

Inleiding

Doel

Naar aanleiding van vragen over de actuele stand van zaken inzake genitale verminking in diverse West-Afrikaanse landen, is besloten de informatie in de Themarapportage Vrouwenbesnijdenis (FGM) in West-Afrika van 2009 (InformINDnr. PUC_IND_004153842_5) per land¹ te actualiseren. Het oude Themarapport komt met de geactualiseerde landenversies te vervallen, maar kan nog wel gebruikt worden in zaken van voor 2009.

De landen die in de Themarapportage Vrouwenbesnijdenis (FGM/C) in Oost-Afrika ((inclusief de Hoorn van Afrika) van december 2010 (InformINDnr. PUC_IND_004239483_5) zijn beschreven zullen ook ieder afzonderlijk worden geactualiseerd.

Dit rapport behandelt vrouwelijke genitale verminking in Guinee.

Indeling van dit rapport

Dit rapport begint met een algemene, geactualiseerde inleiding over vrouwelijke genitale verminking (zoals vrouwenbesnijdenis tegenwoordig wordt genoemd), hierna FGM/C genoemd (afkorting van *Female Genital Mutilation/Cutting*). Daarna volgt een beknopt overzicht van het type ingreep dat in het betreffende land gangbaar is, waarbij regionale, etnische en religieuze verschillen aan bod komen. Tevens wordt voor het land vermeld of wetgeving tegen FGM/C is ingevoerd, of daders vervolgd worden, wat de houding van de overheid en de bevolking is, welke activiteiten in het land worden ondernomen om de praktijk tegen te gaan, en vervolgens wordt beschreven – voor zover daarover informatie voorhanden is – of er beschermingsmogelijkheden zijn.

Disclaimer

Dit rapport is niet openbaar, maar bestemd voor intern gebruik. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de in dit rapport opgenomen informatie integraal aan derden beschikbaar te stellen. De in dit rapport opgenomen informatie kan echter wel gebruikt worden in een voornemen, beschikking of ander openbaar (proces)stuk. In dat geval dient echter verwezen te worden naar de in dit rapport genoemde achterliggende, oorspronkelijke bronnen. Het is niet de bedoeling naar dit rapport of naar TOELT te verwijzen als uitgevende instantie. Verwijs alleen naar de hier opgevoerde bronnen.²

Dit rapport is geschreven aan de hand van de Gemeenschappelijke EU-richtlijnen voor het verwerken van feitelijke landeninformatie (*Common EU-guidelines for processing factual COI*, april 2008). Het is samengesteld op basis van zorgvuldig geselecteerde, openbaar toegankelijke bronnen. Elke bron is vermeld middels een referentie. Alle hier gepresenteerde informatie (met uitzondering van voor de hand liggende feiten) is *gecrosschecked* met andere bronnen tenzij dit anders is vermeld in de tekst.

¹ Om te zorgen dat nieuwe informatie met betrekking tot dit onderwerp per land sneller verwerkt kan worden is gekozen om niet een verzamelrapport uit te brengen, maar om per land een eigen rapport over het onderwerp uit te brengen.

² De voetnoten bevatten beknopte verwijzingen. Volledige titelbeschrijvingen met internetadressen zijn te vinden in de lijst van geraadpleegde bronnen aan het einde van de tekst.

Alle geleverde informatie is met uiterste zorg onderzocht, geëvalueerd en verwerkt binnen een beperkte tijdsspanne.

TOELT pretendeert niet dat dit document volledig is en ook niet uitsluitend te geven voor wat betreft de waarde van een aanvraag voor een vluchtelingenstatus of asiel. De gepresenteerde informatie is niet per se een weerspiegeling van de mening van TOELT.

Indien bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet in dit rapport worden genoemd, betekent dit niet dat de gebeurtenis niet heeft plaatsgevonden of dat de persoon of organisatie niet bestaat, alleen dat deze niet zijn teruggevonden in openbare bronnen. In deze gevallen wordt aangeraden contact op te nemen met TOELT.

Ook bij twijfel over bronnen, brongebruik of inhoud, of indien u nadere achtergrondinformatie wenst, kunt u altijd contact opnemen met TOELT. Zie het Intranet voor actuele informatie over de landenspecialisten. Via de interne mail is TOELT ook centraal bereikbaar op naam van '#IND^{intern mailadres}/Land'.

Spelling

Bij twijfel over gebruik van namen en spelling kan contact worden opgenomen met Team Onderzoek en Expertise Land & Taal.

1 FGM/C in Afrika

Inleiding

plaatje copyright

Vrouwenbesnijdenis³ – oftewel genitale verminking of besnijding van meisjes en vrouwen (*Female Genital Mutilation/Cutting*, hierna afgekort tot FGM/C) – is een praktijk die in grote delen van Afrika, met name in West- en Oost-Afrika, in meerdere of mindere mate voorkomt. FGM/C heeft geen directe oorsprong in christendom of islam, en wordt in verschillende culturen bij vrouwen en meisjes op verschillende leeftijden en op verschillende wijzen toegepast.

Er is een algemene tendens om meisjes op steeds jongere leeftijd te besnijden. Ook wordt er steeds vaker overgegaan tot een mildere vorm waarbij niet alle weefsel wordt weggesneden.⁴

FGM/C wordt door de *World Health Organization* (WHO)⁵ beschouwd als een ‘*harmful traditional practice*’. Het brengt de gezondheid van vrouwen en meisjes in gevaar en wordt beschouwd als een ernstige schending van hun mensenrechten. Er zijn geen gezondheidsvoordelen aan verbonden.⁶ FGM/C levert meisjes en vrouwen veelal sociale acceptatie door hun eigen sociale gemeenschap op. In voorkomende gevallen verhoogt het hebben ondergaan van FGM/C de huwelijkskansen.⁷

Sommige organisaties vinden de term mutilatie een te veroordelende term en zijn bang dat gemeenschappen hierdoor niet bereikt kunnen worden of dat zelfs de gewoonte ondergronds zou gaan. Daarom wordt tegenwoordig ook vaak de term ‘*cutting*’ gebruikt. UNICEF en diverse onderzoekers gebruiken nu de hybride term FGM/C.⁸

Vormen van FGM/C

De WHO onderscheidt 4 types FGM/C⁹:

- Clitoridectomie (ook bekend als Type I): gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris en/of – in zeldzame gevallen – alleen de voorhuid rondom de clitoris;

³ In Nederland wordt ook wel de term VGV (Vrouwelijke Genitale Verminking) of meisjesbesnijdenis gebruikt. Zie Pharos, *Factsheet vrouwelijke genitale verminking*, februari 2015 (http://www.pharos.nl/documents/doc/factsheet_vgv.pdf)

⁴ UNICEF, *Female Genital Mutilation/Cutting: a statistical overview*, juli 2013 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf); Pharos, *Factsheet vrouwelijke genitale verminking*, februari 2015 (http://www.pharos.nl/documents/doc/factsheet_vgv.pdf); *ivm copyright*

voor een overzicht zie de kaart van Pharos: <http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/vgv-in-de-wereld-kaart>

⁵ De WHO wordt in Nederlandstalige publicaties wel aangeduid als Wereldgezondheidsorganisatie.

⁶ WHO, *Female genital mutilation, fact sheet N°241*, februari 2014 (<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs241/en/>)

⁷ UNICEF, *Female Genital Mutilation/Cutting: a statistical overview*, juli 2013, p. 67 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

⁸ UNICEF, *Female Genital Mutilation/Cutting: a statistical overview*, juli 2013, p. 7 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

⁹ WHO, *Female genital mutilation, fact sheet N°241*, februari 2014 (<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs241/en/>); PRB, *Female Genital Mutilation/ Cutting: Data and Trends*, update 2014 (<http://www.prb.org/pdf14/fgm-wallchart2014.pdf>); Pharos, *Factsheet vrouwelijke genitale verminking*, februari 2015 (http://www.pharos.nl/documents/doc/factsheet_vgv.pdf)

- Excisie / verwijdering (ook bekend als Type II): gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris en de binnenste (kleine) schaamlippen, met of zonder uitsnijding van de buitenste (grote) schaamlippen;
- Infibulatie (ook bekend als Type III): vernauwing van de vaginale opening en het maken van een bedekkende afsluiting, door het wegsnijden en hechten van de binnenste en/of buitenste schaamlippen, met of zonder verwijdering van de clitoris. Meestal wordt de vulva zodanig vernauwd dat er een kleine opening overblijft (zo dun als een luciferhoutje) voor urine en menstruatiebloed. Vrouwen worden voor de bevalling opengemaakt en soms na de bevalling opnieuw dichtgenaaid (re-infibulatie). N.B.: re-infibulatie (herbesnijdenis), is in de WHO-definitie "het opnieuw infibuleren (sluiten) van het genitale weefsel na een bevalling waarbij defibulatie (opening van het litteken) noodzakelijk was."¹⁰
- Ongeclassificeerd (ook bekend als Type IV): alle andere praktijken voor niet-medische doeleinden die schadelijk zijn voor de vrouwelijke genitalia, bijvoorbeeld: het prikken, *piercen*, kerven, schrapen en wegbranden/ gevoelloos maken (*cauterization*) van het genitale gebied.

Deze nieuwe classificatie is in 2007 aangenomen op grond van nieuwe inzichten en discussies. Type I en II zijn het meest voorkomend (samen ongeveer 90% van de gevallen). Type III wordt in ongeveer 10% van de gevallen toegepast.¹¹

Onderzoeken naar de soorten besnijdenissen die in een land worden toegepast worden gedaan door twee typen enquêtes:

1. *Demographic and Health Surveys* (DHS)¹²; en
2. *Multiple Indicator Cluster Surveys* (MICS)¹³.

Deze enquêtes worden uitgevoerd door diverse (inter)nationale ngo's samen met de regering van het desbetreffende land en vinden om de zoveel jaar plaats.

Omdat Type I en II niet altijd eenduidig worden geïnterpreteerd wordt de laatste jaren in *Demographic and Health Surveys* (DHS) overigens alleen gevraagd naar of genitaal weefsel is ingesneden (of gekerfd/geprikt), is weggehaald of is dichtgemaakt – al dan niet genaaid ("sealed").¹⁴ In de meest recente enquêtes van de DHS en de MICS is dan ook de WHO-classificatie enigszins aangepast naar de beleving van de besnijdenis door de vrouwen in het land van onderzoek. De enquêtes gaan uit van de volgende vier categorieën:

- Categorie 1: besneden, geen vlees verwijderd;
- Categorie 2: besneden, wel (wat) vlees verwijderd;
- Categorie 3: dichtgenaaid;
- Categorie 4: onbekend/ betrokkene weet het niet (zeker).

Categorie 1 bij deze enquêtes wordt door de WHO onder type IV geplaatst. Categorie 2 is een combinatie van type I en II van de WHO. Categorie 3 is identiek aan type III van de WHO.¹⁵

¹⁰ WHO, *Eliminating female genital mutilation*, 2008, p. 26

(http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241596442_eng.pdf)

¹¹ WHO, *Eliminating female genital mutilation*, 2008, p. 5

(http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241596442_eng.pdf)

¹² Zoek per land in DHS: *available datasets*: <http://dhsprogram.com/data/available-datasets.cfm>

¹³ UNICEF Childinfo, *Multiple Indicator Cluster Surveys (MICS)*: <http://mics.unicef.org/surveys>

¹⁴ PRB, *Female Genital Mutilation/Cutting*, update 2014 (<http://www.prb.org/pdf14/fgm-wallchart2014.pdf>)

¹⁵ UNICEF, *Female Genital Mutilation: a statistical overview*, juli 2013, p. 48
(http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

In dit rapport zal worden uitgegaan van de categorieën van de DHS en MICS onderzoeken omdat deze de onderliggende bronnen zijn van de cijfers zoals gebruikt in het rapport.

Verspreiding van FGM/C wereldwijd

Minstens 200 miljoen vrouwen en meisjes wereldwijd hebben een of andere vorm van FGM/C ondergaan. Hiervan komt meer dan de helft uit slechts drie landen: Indonesië, Egypte en Ethiopië. Van de minstens 200 miljoenen besneden vrouwen en meisjes zijn 44 miljoen meisjes onder de vijftien jaar oud.¹⁶

FGM/C wordt in minstens 28 landen in Afrika en in een aantal Aziatische en Midden-Oosten landen uitgeoefend. FGM/C wordt door huishoudens van alle onderwijsniveaus en alle sociale klassen uitgeoefend en komt onder meerdere godsdienstige groepen (moslims, christenen en animisten) voor, hoewel geen enkele godsdienst het verplicht stelt. Het voorkomen van FGM/C varieert beduidend van land tot land (van bijna 98 procent in Somalië tot minder dan 2 procent in Uganda en Kameroen) en varieert zelfs binnen landen.¹⁷ Binnen een land kan het percentage gevallen van FGM/C zeer hoge verschillen opleveren afhankelijk van het geografisch gebied en of de regio. Dit verschil binnen een land kan oplopen tot 50% of meer; bijvoorbeeld in Senegal is het percentage van een regio 1% – de laagst gemeten percentage, en het hoogste 92%.¹⁸

Het meest recente overzicht van onderzoeksgegevens naar het voorkomen van FGM/C is door UNICEF (2013) gepubliceerd, op basis van *Demographic Health Surveys* (DHS) en *Multiple Indicator Cluster Surveys* (MICS) in meer dan 30 landen. Omdat de onderzoeken om de zoveel jaar plaatsvinden en soms niet door kunnen gaan vanwege de (politieke) toestand van een land kan informatie met betrekking tot een land vrij oud zijn en kunnen de cijfers per land verschillen wat jaartal betreft.¹⁹

- Meer dan 80% van alle vrouwen zijn besneden in: Djibouti, Egypte, Eritrea, Guinee, Mali, Sierra Leone, Somalië, Sudan;
- 50–80% van de vrouwen zijn besneden in: Burkina Faso, Ethiopië, Gambia, Liberia, Mauritanië;
- 26–50% van de vrouwen zijn besneden in: Guinee-Bissau, Ivoorkust, Kenia, Nigeria, Senegal, Tsjaad;
- 10–25% van de vrouwen zijn besneden in: Benin, Centraal-Afrikaanse Republiek, Jemen, Tanzania;
- Minder dan 10% van de vrouwen zijn besneden in: Ghana, Irak, Kameroen, Niger, Uganda, Togo.²⁰

¹⁶ UNICEF, *Female genital mutilation/cutting – a global concern*, 2016

(http://www.unicef.org/media/files/FGMC_2016_brochure_final_UNICEF_SPREAD.pdf)

¹⁷ PRB, *Female Genital Mutilation/ Cutting*, update 2014 (<http://www.prb.org/pdf14/fgm-wallchart2014.pdf>)

¹⁸ EIGE, *Estimation of girls at risk of female genital mutilation in the European Union: step by step guide*, 2015, p. 10 en 31 (<http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0215094ENN.pdf>)

¹⁹ UNICEF, *Female Genital Mutilation: a statistical overview*, juli 2013, p. 5 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

²⁰ UNICEF, *Female Genital Mutilation: a statistical overview*, juli 2013, p. 27 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

Type III (infibulatie) komt vooral voor in Djibouti, Eritrea, Niger, Senegal en Somalië waar 1 op de 5 meisjes aan dit type besnijdenis wordt onderworpen.²¹

plaatje copyright

Dit kaartje geeft de geografische verspreiding weer van de betreffende landen met de percentages vrouwen van 15 – 49 jaar die FGM/C hebben ondergaan. De gegevens met betrekking tot Sudan zijn afkomstig van voor de afscheiding van Zuid-Sudan. Er wordt veronderstelt dat FGM/C bijna niet voorkomt in Zuid-Sudan.²²

Landen buiten Afrika waar FGM/C bewezen voorkomt: Indonesië²³, Jemen en de autonome Koerdische regio in (Noord-)Irak.²⁴ Landen waarvan volgens de WHO is gebleken dat FGM/C voorkomt, maar waar landelijke cijfers ontbreken: India, Israël, Maleisië, Verenigde Arabische Emiraten. Van een aantal lan-

²¹ UNICEF, *Female Genital Mutilation: a statistical overview*, juli 2013, p. 114

(http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

²² UNICEF, *Female Genital Mutilation: a statistical overview*, juli 2013, p. 3 en 26

(http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

²³ UNICEF, *Female genital mutilation/cutting – a global concern*, 2016

(http://www.unicef.org/media/files/FGMC_2016_brochure_final_UNICEF_SPREAD.pdf)

²⁴ Pharos, *Afrika en Jemen*, z.d. (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisiesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/herkomstlanden/landen-met-vqv-en-prevalentiecijfers/afrika-en-jemen>) en *De Koerdische regio in Noord-Irak*, z.d. (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisiesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/herkomstlanden/landen-met-vqv-en-prevalentiecijfers/de-koerdische-regio-in-noord-irak>)

den in de wereld bestaan geruchten (*anecdotal reports*) over het voorkomen van FGM/C. Het gaat volgens de WHO om: Colombia, DRC, Oman, Peru, Sri Lanka.²⁵

Het volgende staatje geeft weer hoe het voorkomen van FGM/C van de ene generatie op de volgende verminderd is. In elk land is de praktijk wel afgenomen, dat wil zeggen, minder meisjes dan oudere vrouwen zijn besneden.²⁶

In most of the 29 countries in Africa and the Middle East where FGM/C is concentrated, the practice is less common among adolescent girls than middle-aged women

plaatje copyright

Source: UNICEF global databases, 2014, based on DHS, MICS and other nationally representative surveys, 2004-2013.

Internationale stappen tegen FGM/C

Vanaf 1982 zijn de eerste actiecomités van het *Inter-African Committee on Traditional Practices* (IAC) opgericht die zich keren tegen FGM/C, vanuit de optiek om praktijken die schadelijk zijn voor de gezondheid van vrouwen uit te bannen.²⁷ In mei 2008 heeft de VN-Commissie voor de Status van Vrouwen een resolutie aangenomen voor beëindiging van FGM/C.²⁸

Een belangrijke stap is geweest de aanneming en ratificatie van het Maputo Protocol²⁹, een verdrag tussen Afrikaanse staten waarin ze zich verplichten de rechten van Afrikaanse vrouwen te erkennen; arti-

²⁵ WHO, *Eliminating female genital mutilation*, 2008, p. 30

(http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241596442_eng.pdf)

²⁶ UNICEF, *In 19 of the 29 countries in Africa and the Middle East where FGM/C is concentrated, most girls and women think it should end*, mei 2015 (update) (<http://data.unicef.org/child-protection/fgmc.html#>)

²⁷ Voor een meer uitgebreid overzicht van internationale acties tegen FGM, zie

<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/internationale-ontwikkelingen>

²⁸ IAC, *International agreements*, z.d. (http://www.iac-ciaf.net/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=10)

²⁹ Officieel: *The Protocol to the African Charter on Human and people's rights on the rights of women in Africa*

kel 5 richt zich op het afschaffen van schadelijke praktijken voor vrouwen waaronder FGM/C. Op 11 juli 2003 werd het Maputo-protocol aangenomen door de Afrikaanse Unie in Maputo, Mozambique. Op 25 november 2005, toen 15 lidstaten van de Afrikaanse Unie het verdrag hadden geratificeerd, werd het officieel van kracht en bindend. Van de 54 Afrikaanse staten hadden in 2014 51 landen het verdrag inmiddels ondertekend en 36 van die landen hadden het protocol ook geratificeerd. Algerije, Burundi, Centraal-Afrikaanse Republiek, Tsjaad, Eritrea, Ethiopië, Madagaskar, Mauritius, Niger, Westelijk Sahara, Sierra Leone, Somalië, São Tomé & Príncipe, Sudan en Zuid-Sudan hadden het verdrag wel ondertekend maar nog niet geratificeerd. Egypte, Botswana en Tunesië hadden het protocol niet getekend en ook niet geratificeerd.³⁰ Op 2 juli 2015 heeft de regering van Sierra Leone het protocol alsnog geratificeerd.³¹ Tijdens de 24e algemene bijeenkomst van de Afrikaanse Unie in januari 2015 ondertekende de Tunesische president het Maputo Protocol.³² Tunesië heeft het tot op heden (oktober 2015) nog niet geratificeerd.

Een aantal Afrikaanse landen heeft specifieke wetgeving tegen FGM/C aangenomen, sommige landen naar aanleiding van het Maputo verdrag, andere landen hadden al eerder FGM/C verboden, zoals Burkina Faso (1996) en Ghana (1994). Andere hebben geen aparte wetgeving maar wordt FGM/C wel specifiek in het wetboek van strafrecht genoemd (vaak onder (kinder)mishandeling), en weer andere landen hebben alleen een artikel over (kinder)mishandeling.³³ Het feit dat er wetgeving tegen FGM/C is aangenomen, betekent overigens nog niet dat daders vervolgd en bestraft worden, noch over de mate waarin de praktijk vermindert. Dit laatste is veel meer afhankelijk van maatschappelijke veranderingen binnen de betreffende gemeenschappen zelf.³⁴

In 2009 is er begonnen aan de bouw van een kliniek in het westen van Burkina Faso die de clitoris 'heropbouwt', met de hulp van voornamelijk Amerikaanse sponsors. Het is de bedoeling dat iedere West-Afrikaanse vrouw die slachtoffer is geweest van FGM/C hier terecht kan. Dit is de eerste kliniek in West-Afrika die speciaal hiervoor is.³⁵ In maart 2014 zou de kliniek officieel geopend worden, maar de minister van Gezondheidszorg van Burkina Faso verbood de kliniek open te gaan. De aanleiding van het verbod was een aantijging van een professor tegen de kliniek. Hij stelde dat de kliniek pure oplichterij was. Er volgde een rechtszaak die de oprichters van de kliniek wonnen en zij mochten verder gaan

³⁰ ACHPR, *Ratification Table: Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights*, z.d. (<http://www.achpr.org/instruments/women-protocol/ratification/>)

³¹ Awareness Times, *Sierra Leone finally Ratifies Maputo Protocol on Women*, 3 juli 2015 (http://news.sl/drwebsite/publish/article_200527875.shtml); Reuters, *Sierra Leone urged to ban FGM after backing women's rights treaty*, 7 juli 2015 (<http://www.reuters.com/article/2015/07/07/us-leone-womensrights-fgm-idUSKCNOPH22Y20150707>)

³² Guardian, *The, Governments too slow to scrap laws biased against women, report says*, 14 februari 2015 (<http://www.theguardian.com/global-development/2015/feb/14/governments-too-slow-to-scrap-laws-biased-against-women-report-says>); FEMNET, *FEMNET's bilingual e-bulletin*, januari 2015 (via <https://femnet.wordpress.com/>)

³³ UNICEF, *Legislative Reform to support the Abandonment of FGM/C*, augustus 2010, p. 46 (http://www.unicef.org/policyanalysis/files/UNICEF_-_LRI_Legislative_Reform_to_support_the_Abandonment_of_FGMC_August_2010.pdf); NPWJ, *Status of african legislations on FGM*, z.d. (<http://www.npwj.org/FGM/Status-african-legislations-FGM.html>); IPU, *Legislations and other national provisions*, z.d. (<http://www.ipu.org/wmn-e/fgm-prov.htm>)

³⁴ Voor meer informatie over traditionele mechanismen om dergelijke maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen, zie Landinfo (Norway), *Female genital mutilation of women in West Africa*, 12 januari 2009 (http://www.landinfo.no/asset/768/1/768_1.pdf)

³⁵ IRIN, *West Africa: "pleasure hospital" under construction for FGM/C victims*, 6 mei 2009 (<http://www.irinnews.org/report/84256/west-africa-pleasure-hospital-under-construction-for-fgm-c-victims>); BBC News, *The unopened "Pleasure Hospital" of Bobo*, 17 maart 2014 (<http://www.bbc.com/news/magazine-26577358?print=true>)

met het afbouwen van de kliniek.³⁶ Het plan was om op 6 februari 2015, de internationale dag van *Zero Tolerance Against Female Genital Mutilation*, open te gaan.³⁷ Echter in februari 2016 was het ziekenhuis nog steeds niet geopend.³⁸

In september 2011 hebben internationale religieuze leiders nationale fatwa's uitgesproken tegen FGM/C tijdens een bijeenkomst over FGM/C en de Islam georganiseerd in Mauritanië. De bijeenkomst werd bijgewoond door 61 hoge geestelijken uit acht West-Afrikaanse landen, Egypte en Sudan.³⁹

Het Europees Parlement heeft op 14 juni 2012 een resolutie aangenomen over het uitbannen van genitale verminking van vrouwen.⁴⁰ De Algemene Vergadering van de VN heeft in december 2012 een resolutie aangenomen die oproept tot een wereldwijd verbod op FGM/C.⁴¹ De Europese Commissie heeft in november 2013 een *Communication towards the elimination of female genital mutilation* gepubliceerd, waarin de lidstaten worden aangemoedigd om financiële middelen in te zetten om vooral kinderen en vrouwen te hervestigen die risico lopen op sekse-gebaseerd geweld.⁴²

Op 22 juli 2014 werd de eerste *Girls Summit* gehouden in Londen, waarbij opnieuw werd opgeroepen tot internationale actie en dialoog tegen FGM/C en tegen gedwongen kindhuwelijken.⁴³

Bescherming en vervolging in Nederland en Europa

VN-organisaties, zoals de UNHCR en UNICEF, beschouwen FGM/C als een vorm van sekse-gerelateerd geweld dat ernstige psychische en fysieke schade oplevert en een ernstige schending van de mensenrechten.⁴⁴

Op Europees niveau hebben in 2013 ongeveer 25.000 meisjes en vrouwen uit FGM/C-praktiserende landen asiel aangevraagd,⁴⁵ met name in Duitsland, Zweden, Nederland, Italië, Frankrijk, VK en België. Het gaat dan om meisjes en/of vrouwen uit Somalië, Eritrea, Nigeria, Irak, Guinee, Egypte, Ethiopië, Mali en Ivoorkust. Van hen zouden 16.000 oftewel 62% bij aankomst in Europa al besneden zijn in hun

³⁶ BBC News, *The unopened "Pleasure Hospital" of Bobo*, 17 maart 2014 (<http://www.bbc.com/news/magazine-26577358?print=true>); Clitoraid, *Clitoraid and Raelian Movement*, 7 juli 2014 (<http://www.clitoraid.org/news>)

³⁷ Clitoraid, *Open Letter to Mrs. Compaore, First Lady of Burkina Faso*, 13 oktober 2014 (<http://www.clitoraid.org/news.php?extend.172>)

³⁸ Clitoraid, *FGM Zero Tolerance Day 2016 celebrated at Clitoraid's Pleasure Hospital in Burkina Faso*, 16 februari 2016 (<http://www.clitoraid.org/news.php?extend.186>)

³⁹ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting – annual report 2011*, 2012, p. 23 (http://www.unfpa.org/webdav/site/global/shared/documents/publications/2012/Annual_report_on_FGM-C_2011_low_res.pdf)

⁴⁰ EP, *European Parliament resolution of 14 June 2012 on ending female genital mutilation*, 14 juni 2012 (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2012-261>)

⁴¹ NPWJ, *UN General Assembly Adopts Worldwide Ban on Female Genital Mutilation*, 20 december 2012 (<http://www.npwj.org/FGM/UN-General-Assembly-Adopts-Worldwide-Ban-Female-Genital-Mutilation.html>)

⁴² UNHCR, *Too much pain: Female Genital Mutilation & asylum in the European Union*, maart 2014 (<http://www.refworld.org/cgi-bin/telex/vtx/rwmain?docid=5316e6db4>)

⁴³ WHO, *WHO commits to stand against female genital mutilation (FGM)*, 22 juli 2014 (http://www.who.int/reproductivehealth/topics/fgm/commitment_against_fgm_cefm/en/)

⁴⁴ UNHCR, *Guidance note on refugee claims relating to Female Genital Mutilation*, mei 2009 (<http://www.refworld.org/pdfid/4a0c28492.pdf>)

⁴⁵ Het is niet bekend of zij asiel hebben aangevraagd op grond van FGM/C

land van herkomst. De UNHCR schat dat er in 2011 over heel Europa meer dan 2000 asielaanvragen gerelateerd aan FGM/C zijn ingewilligd.⁴⁶

Uit onderzoek van Pharos blijkt dat ongeveer 28.000 besneden vrouwen in Nederland wonen, waarvan 80% uit Somalië, Egypte, Ethiopië/Eritrea en de Koerdisch autonome regio van Irak. Jaarlijks zouden 40–50 meisjes het risico lopen op besnijdenis; met name bij terugkeer naar hun land van herkomst. Er zijn geen aanwijzingen dat meisjes in Nederland besneden worden. Het Pharos-onderzoek toont aan dat de mogelijkheid van strafvervolging preventief werkt. De belangrijkste reden dat Nederlandse vrouwen uit risicolanden hun dochters niet (laten) besnijden is het wettelijke verbod en het risico dat de kinderen uit huis worden geplaatst.⁴⁷

In Nederland is de bestraffing van FGM/C steeds strenger en uitgebreider geworden. De praktijk kan worden bestraft op basis van ernstige opzettelijke (kinder)mishandeling. De besnijd(st)er kan vervolgd worden voor het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst. Artikelen 300 t/m 304 van het Wetboek van Strafrecht zijn hierop van toepassing. Er staat een maximale gevangenisstraf van twaalf jaar op. Sinds februari 2006 is het mogelijk om ouders die hun dochters in het buitenland laten besnijden in Nederland te berechten evenals uitvoerders van besnijdenis gepraktiseerd in een land waar het niet strafbaar die zich in Nederland bevinden. Vanaf 1 juli 2009 is de verjaringstermijn verlengd. Een vrouw kan nu aangifte doen van haar besnijdenis zodra ze 18 is geworden tot haar 38^e levensjaar. Vanaf 7 maart 2013 is in Nederland ook een besnijdenis die in het buitenland is gepleegd waarbij het slachtoffer de Nederlandse nationaliteit heeft en/of een vaste woon- of verblijfplaats in Nederland, strafbaar. Dit geldt ook als de dader niet de Nederlandse nationaliteit heeft en/of in Nederland woonachtig is.⁴⁸

In Nederland heeft het AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) de wettelijke verplichting om onderzoek te doen naar vermoedens van kindermishandeling, FGM/C valt hieronder. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek verwijst het AMK de zaak door naar de volgende schakels in de keten, t.w. de Raad voor de Kinderbescherming, de Politie en het Openbaar Ministerie of verwijst het de zaak door naar de jeugdgezondheidszorg en/of de hulpverlening.⁴⁹

Er is geen overkoepelend Europees beleid op het gebied van de bescherming van meisjes die bedreigd worden met besnijdenis. Overheden in diverse Europese landen hebben wel de praktijk verboden waarbij het verbod onder de algemene wetgeving van het land valt, zoals ook in Nederland. Een aantal landen in Europa hebben echter wel specifieke wetgeving m.b.t. besnijdenis zoals Zweden (het eerste land in Europa dat met een eigen wet kwam), Engeland, België, Oostenrijk en Noorwegen. Opsporing en vervolging van FGM/C in Nederland heeft tot op heden niet geleid tot veroordelingen. Uit eerdere onderzoeken en publicaties is al veel bekend over het beleid en de regelgeving op het gebied

⁴⁶ UNHCR, *Too much pain: Female Genital Mutilation & asylum in the European Union – a statistical update*, maart 2014 (<http://www.refworld.org/cgi-bin/telex/vtx/rwmain?docid=5316e6db4>)

⁴⁷ Pharos, *Female Genital Mutilation in the Netherlands – prevalence, incidence and determinants*, januari 2013, p. 39 en 16 (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/algemeen/webshop/product/201/female-genital-mutilation-in-the-netherlands-prevalence-incidence-and-determinants>)

⁴⁸ Pharos, *Wetgeving* (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-nederland/wetgeving>); Minister van Veiligheid en Justitie, *Wet van 7 maart 2013 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht*, In: Staatsblad der Koninkrijk der Nederlanden, Jaargang 2013, Nr. 95, 15 maart 2013 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2013-95.html>); Rijksoverheid, *Staatssecretaris Van Rijn*, 6 februari 2013 (http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2013/02/06/staatssecretaris-van-rijn-aanpak-meisjesbesnijdenis-nog-steviger.html?ns_campaign=nieuwsberichten-ministerie-van-volksgezondheid%2C-welzijn-en-sport&ns_channel=att)

⁴⁹ Pharos, *Handelingsprotocol Vrouwelijke Genitale Verminking bij minderjarigen*, 25 juni 2013, p. 8 (<http://www.pharos.nl/documents/doc/handelingsprotocolupdatejuni2013.pdf>)

van FGM/C in België, Frankrijk, Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Duitsland. Vooral Frankrijk is succesvol in het strafrechtelijk opsporen en vervolgen van FGM/C.⁵⁰

⁵⁰ Pharos, *Beleid en wetgeving in Europa*, z.d. (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/internationale-ontwikkelingen/beleid-en-wetgeving-in-europa>)

2 Guinee

UNICEF classificeert Guinee onder de categorie 1 landen, waarbij categorie 1 betekent een land waar een hoog percentage vrouwen (meer dan 80%) besneden is.⁵¹

Bronnen

De basisgegevens over Guinee zijn uit het meest recent DHS onderzoek uit 2012 en uit 2005, ter vergelijking.

Percentage gevallen

Basisinformatie bevolking: In Guinee wonen circa 11,8 miljoen mensen (juli 2015 schatting). Het aantal vrouwen wordt geschat op 5,9 miljoen.⁵²

Besnijden is in Guinee diep geworteld in de sociale normen en is in de meeste gevallen een belangrijk onderdeel van de initiatieriten van meisjes naar de volwassenheid. Ondanks de vele acties die genomen zijn en worden door de overheid en de campagnes van diverse (inter)nationale ngo's is FGM/C nog een veel voorkomende praktijk in het hele land.

Uit een rapport van UNICEF over de situatie van het kind in Guinee uit 2015 blijkt dat besnijdenissen nog steeds veelvuldig worden uitgevoerd – niet alleen in dorpen maar ook in de grote steden, waaronder Conakry. Ook blijkt uit het rapport dat besnijdenissen in Guinee nu vaak in het geheim, in gezondheidscentra worden uitgevoerd zonder de gebruikelijke openbare ceremonies die normaal horen bij het gebruik.⁵³ In oktober 2015 meldde de Guinese regering dat 100% van de meisjes in de regio Basse Guinée besneden waren, meer dan 98% in de regio's Haut en Moyenne Guinée en meer dan 78% in de regio Guinée Forestière. Het gemiddelde zou dan op 97% procent liggen.⁵⁴

In Guinee is volgens een rapport uit 2015 van de VN-organisatie UNFPA 94% van de vrouwen besneden. Dit is een stijging ten opzichte van 10 jaar geleden toen 89% besneden was.⁵⁵ Het DHS onderzoek uit 2012 geeft aan dat 96,9% van de vrouwen tussen de 15–49 jaar besneden was; volgens het onderzoek betekende dit dat meer dan negen op de tien vrouwen in Guinee een vorm van besnijdenis heeft ondergaan.⁵⁶ Uit onderzoek is wel gebleken dat het voorkomen van FGM/C onder Guinese vrouwen

⁵¹ UNICEF, *Female Genital Mutilation/Cutting: a statistical overview*, juli 2013, p. 27 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf)

⁵² CIA, *The World fact book: Guinea*, 3 november 2015 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>)

⁵³ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 79 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

⁵⁴ Guineematin.com, *Excision: la Guinée occupe le 2ème rang mondial, derrière la Somalie*, 27 oktober 2015 (<http://guineematin.com/actualites/politique/excision-la-guinee-occupe-le-2eme-rang-mondial-derriere-la-somalie/>)

⁵⁵ UNFPA, *Demographic perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 27 en 30 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

⁵⁶ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 325 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>)

sterk afhankelijk is van religieuze groepering en etniciteit. Zo zijn meer moslimvrouwen besneden dan christelijke en komt het aanzienlijk minder voor onder de Guerzé dan alle andere bevolkingsgroepen.⁵⁷ De regering meldde dat er in 2011 meer besnijdenissen hadden plaatsgevonden nadat een bedrieger die zich voordeed als maraboet had beweerd dat elk kind dat niet besneden werd een dodelijke ziekte zou krijgen. Zijn bewering zorgde ervoor dat mensen hun kinderen alsnog lieten besnijden ondanks de inspanningen en de strijd van de regering en ngo's om de praktijk te laten stoppen. Dit had, volgens de regering, ook gevolgen voor de statistieken.⁵⁸

Een bron geraadpleegd door UNICEF meldde dat door vijandschap en conflicten m.b.t. leiderschap tussen religieuze leiders en anti-FGM activisten de campagne om FGM/C uit te roeien behoorlijk verzwakt werd in 2011.⁵⁹

Het wel of niet besneden zijn van de moeder is van grote invloed op de besnijdenis van de dochter in Guinee. Dochters van moeders die besneden zijn lopen tien keer meer kans om zelf ook besneden te worden.⁶⁰

Besnijdenissen in Guinee worden in de meeste gevallen uitgevoerd door een (traditionele) besnijder(st)er – *exciseuse* (81% van de vrouwen tussen de 15–49 en 68,4% van de meisjes tussen de 0–14). De besnijder(st)ers zijn vaak oudere vrouwen die een hoge status genieten en (relatief) veel geld verdienen met het uitvoeren van besnijdenissen. In de overige gevallen wordt de besnijdenis uitgevoerd door een medisch deskundige, met name vroedvrouwen. Dit zou een toenemende trend zijn in Guinee.⁶¹ Het laten uitvoeren van een besnijdenis door een medisch deskundige kan de (schadelijke) gevolgen van de ingreep beperken, echter de regering en ngo's die strijden voor de afschaffing van deze praktijk zijn niet blij met deze tendens. Zij willen de totale afschaffing van FGM/C en niet een verschuiving.⁶²

Type FGM/C

De meest voorkomende vorm van besnijdenis onder Guineese vrouwen is het geheel of gedeeltelijk verwijderen van de schaamlippen (84%) – categorie 2 volgens de nieuwe DHS indeling.⁶³ Echter 6% van de besneden meisjes onder de 15 jaar oud is dichtgenaaid – infibulatie (categorie 3). De lichtste vorm van besnijdenis (slechts een inkeping/kleine snee) wordt het meest toegepast in de stedelijke gebieden (10% tegen 3% platteland), bij de Soussou (13%), in de regio Boké (14%) en Conakry (12%). De zwaarste vorm van besnijdenis (dichtgenaaid/infibulatie) komt vooral voor onder de Peul (13%), de Toma (12%)

⁵⁷ UNFPA, *Implementation of the international and regional human rights framework*, november 2014, p. 4 (<http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FGMC-humanrights.pdf>)

⁵⁸ UN OHCHR, *Le Comité des droits de l'enfant examine le rapport de la Guinée*, 18 januari 2013 (<http://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12938&LangID=F>)

⁵⁹ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 79 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

⁶⁰ UNFPA, *Demographic perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 38 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

⁶¹ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 335 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 49 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

⁶² OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre – 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 19–20 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

⁶³ Zie pagina 4 van dit rapport

en in de regio's Labé en Conakry (beide 15%). En met name bij meisjes van wie de moeders ook deze vorm van besnijdenis hebben ondergaan – 42%.⁶⁴

Een geraadpleegde bron gaf aan dat tegenwoordig vaak een soort symbolische verwonding wordt toegepast als alternatief voor een (zwaardere) besnijdenis, waarvan bekend is dat deze risico's met zich meebrengt. Het 'letsel' bestaat uit het uitknippen of een kras in de huid waardoor er wat bloed vloeit zonder nadelige gevolgen. Ook deze vorm van 'besnijdenis' wordt gevolgd door een ceremonie – vaak net zo belangrijk als de besnijdenis zelf – om de schijn op te houden. Volgens de bron wordt deze vorm van besnijdenis meer en meer toegepast onder de stedelijke, hoog opgeleide bevolking. Het wordt meestal uitgevoerd in kleine gezondheidscentra waar er minder controle is en dus niet in de grotere ziekenhuizen.⁶⁵ Op de vraag wie bij deze vorm van besnijdenis aanwezig waren gaf de bron aan dat het in de meeste gevallen medisch personeel en de moeder was, soms (ook) de vader. Maar niet alleen 'symbolische' besnijdenissen worden door medisch deskundigen uitgevoerd, als er een 'echte' besnijdenis plaats vindt dan is dit meestal type I – gedeeltelijke of totale verwijdering van de clitoris en/of – in zeldzame gevallen – alleen de voorhuid rondom de clitoris.⁶⁶

Herbesnijdenis

Volgens een bron geraadpleegd tijdens een *Fact Finding Mission* (FFM) van onder andere OFPRA⁶⁷, kan het voorkomen dat familieleden uit het dorp van het besneden meisje vinden dat de besnijdenis uitgevoerd door een medisch deskundige niet voldoet aan de eisen van een traditionele besnijdenis en wordt er alsnog een 'traditionele' besnijdenis uitgevoerd. Volgens medisch deskundigen is dit de enige vorm van herbesnijdenis die in Guinee wordt toegepast.⁶⁸ Het algemeen ambtsbericht Guinee geeft aanvullend hierop aan dat dergelijke gevallen zelden voorkomen.⁶⁹

CEDOCA, onderdeel van de Belgische immigratiedienst, heeft voor haar rapport over besnijdenis gezocht naar bronnen waar informatie in zou staan over de praktijk van herbesnijdenis. Deze heeft CEDOCA niet kunnen vinden. Daarna heeft ze een aantal bronnen in Guinee zelf geraadpleegd. Hieronder een overzicht van de informatie geleverd door deze bronnen⁷⁰:

- Diverse medisch deskundigen gaven aan dat zij niet bekend waren met gevallen van herbesnijdenis. Zij stelden dat vrouwen die reeds type II hadden ondergaan niet nog een keer konden worden besneden omdat er, in hun ogen, "niks overbleef om nog weg te snijden".

⁶⁴ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 325, 329 en 333 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>)

⁶⁵ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre – 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 19 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>); CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 8

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

⁶⁶ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 8, 9

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

⁶⁷ In 2011 hebben Belgische, Franse en Zwitserse collega's een gezamenlijke *fact finding* missie naar Guinee gemaakt om verschillende onderwerpen ter plaatse te onderzoeken.

⁶⁸ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre – 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 19 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

⁶⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 50 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

⁷⁰ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 10–14

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

- De coördinatrice van de ngo *Association des Femmes pour l'Avenir des Femmes* (AFAF) gaf aan dat voor het begin van de campagnes tegen FGM/C herbesnijdenis wel voorkwam maar nu niet meer (januari 2014). Echter dit zou alleen gebeuren bij die vrouwen bij wie, na een geboorte, geconstateerd werd dat er nog delen van de (binnenste) schaamlippen aanwezig waren. En ook niet in alle gevallen werd dit gedaan. De bron gaf aan dit zelf – als vroedvrouw – nog nooit te hebben meegemaakt.
- Een andere bron gaf aan dat herbesnijdenis in Guinee inderdaad niet voorkomt behalve in die gevallen waarbij het meisje slecht is dichtgenaaid en problemen zou ondervinden tijdens haar huwelijksnacht. Het meisje wordt dan tijdelijk “opengemaakt” en daarna weer dichtgenaaid. Als de vrouw type I of II heeft ondergaan dan zou er volgens de bron nooit herbesnijdenis plaatsvinden omdat dit niet nodig zou zijn, ook niet vanwege een gedwongen huwelijk. Als een meisje eenmaal besneden is dan weet de gemeenschap dit en hoeft dit niet nog een keer.
- De directeur van het regionaal ziekenhuis in Kindia, gaf begin 2014 aan dat als er een herbesnijdenis van een meisje dat type I of II heeft ondergaan al plaats zou vinden dan kwam dit omdat de ouders het meisje niet “rein of zindelijk” genoeg vonden na de eerste besnijdenis en dat alles alsnog verwijderd moest worden. Volgens de directeur kwam dit zelden voor. Het hoofd van de afdeling gynaecologie en verloskunde van hetzelfde ziekenhuis bevestigde dit. Zij gaf aan dat als blijkt dat er een ‘restant’ aanwezig was na verificatie of na een geboorte dit alsnog zou kunnen worden verwijderd. Dit zou afhangen van de gemeenschap, de tradities en de gewoontes. Dit zou met name voorkomen in de regio's Basse-Côte en in Haute Guinée.

Een bron kreeg de vraag voorgelegd of herbesnijdenis kon worden gezien als sanctie of straf. De ngo stelde dat herbesnijdenis niet als sanctie of straf werd toegepast maar als wens van personen die zich wilden houden aan tradities. Dus alleen als zij het idee hadden dat de besnijdenis in eerste instantie niet goed was uitgevoerd.

CEDOCA raadpleegde verschillende bronnen over de vraag of herbesnijdenis door de man kon worden geëist. De bronnen meldden dat een man dit nooit zou doen behalve door mannen afkomstig uit bepaalde radicale islamitische milieus. Een man zou dat in de meeste gevallen niet doen vanwege zijn gebrekkige kennis van de anatomie van de vrouw. Volgens een bron zou een man zelfs niet om een besnijdenis vragen laat staan een herbesnijdenis. De meeste geraadpleegde bronnen gaven aan nog nooit te hebben gehoord dat er een herbesnijdenis had plaatsgevonden op instigatie van de man. Met betrekking tot radicale islamitische mannen stelde een bron dat herbesnijdenis kon worden geëist door de man of een oom of schoonvader. Dit zou gebeuren als na onderzoek geconstateerd werd dat niet alles was verwijderd bij de vrouw.

Op 10 februari 2014 is een artikel verschenen op de site van Afrik.com waarin een Guinese vrouw over haar besnijdenis en herbesnijdenis vertelt. Meteen na haar eerste besnijdenis werd de vrouw gecontroleerd door meerdere tantes/vrouwen, zij constateerde dat de besnijdenis niet goed was gebeurd. De vrouw werd meteen voor een tweede keer besneden.⁷¹ In een verslag van een internationale bijeenkomst in 2013 in Strasbourg is het verhaal opgenomen van een Guinese vrouw die vertelt dat zij in eerste instantie op haar 8^e was besneden en opnieuw op haar 15^e nadat haar grootmoeder had geconstateerd dat de eerste besnijdenis niet goed was uitgevoerd. Volgens de vrouw wordt er aan een herbesnijdenis geen aandacht gegeven (feest, bekendmaking, etc.) waardoor het ook niet in de media of

⁷¹ Afrik.com, « J'ai fui mon pays pour empêcher l'excision de ma fille », 10 februari 2014 (<http://www.afrik.com/j-ai-fui-mon-pays-pour-empêcher-l-excision-de-ma-fille>)

andere bronnen terug te vinden is. Ook wordt de term ‘*réexcision*’ in dit soort gevallen niet gehanteerd, het meisje wordt gewoon naar de besnijder gestuurd die het werk ‘afmaakt’ of ‘repareert’.⁷²

Bronnen geraadpleegd door UNICEF melden dat het bekend is dat volwassen vrouwen in de provincie Guinée Forestière besneden worden na de geboorte van een kind. Volgens deze bronnen gaat het niet om herbesnijdenis in deze situaties.⁷³

Leeftijd

Het percentage vrouwen tussen de 15 en 49 jaar dat besneden was in 2012 en 2005 is als volgt⁷⁴:

leeftijdscategorie	2012	2005
15-19	94,0	89,3
20-24	94,9	94,6
25-29	97,9	96,6
30-34	98,3	97,4
35-39	98,8	98,6
40-44	98,8	98,1
45-49	99,6	99,5

In Guinee is geen significante trend gevonden met betrekking tot de leeftijd waarop een meisje besneden wordt.⁷⁵ De gemiddelde leeftijd waarop een meisje wordt besneden is 9.⁷⁶ Van de onbesneden meisjes die de vijftienjarige leeftijd hebben bereikt loopt ongeveer 1% van hen de kans om alsnog besneden te worden, zie tabel hier onder.⁷⁷

⁷² UNHCR, *Les femmes réfugiées et la convention d'Istanbul*, 23 januari 2013, p. 17-18 (<https://edoc.coe.int/fr/violence-l-gard-des-femmes/6699-les-femmes-refugiees-et-la-convention-d-istanbul.html>)

⁷³ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 81 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

⁷⁴ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 329 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 223 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

⁷⁵ UNFPA, *Demographic Perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 22 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

⁷⁶ EIGE, *Estimation of girls at risk of female genital mutilation in the European Union: step by step guide*, 2015 (<http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0215094ENN.pdf>)

⁷⁷ UNFPA, *Demographic Perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 33 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

Percentage meisjes en vrouwen in Guinee die FGM hebben ondergaan naar 5 jaar leeftijdsgroep, naar leeftijd waarop ze besneden is						
leeftijdsgroep	Besneden op 0-4 jaar	Besneden op 5-9 jaar	Besneden op 10-14 jaar	Besneden op 15+	Percentage meisjes en vrouwen die niet zijn besneden	Voorkomen van FGM
5-9	17,9	32,6			49,4	50,6
10-14	11,6	54,3	14,1		19,9	80,1
10-14 aangepast ⁷⁸	11,6	54,3	19,6	0,8	13,7	86,3
15-19	22,5	43,5	26,8	1,1	6	94
20-24	24,2	41,8	26,5	2,4	5,1	94,9
25-29	25,9	40,3	29,4	2,4	5,1	97,9
30-34	25,3	36,5	34,6	1,9	1,7	98,3
35-39	23,0	35,4	38,0	2,4	1,2	98,8
40-44	22,4	38,7	34,7	3,0	1,2	98,8
45-49	23,8	37,3	33,6	4,9	0,4	99,6

Uit het onderzoek van 2012 blijkt dat de meeste vrouwen voor het bereiken van de leeftijd van 15 jaar besneden zijn; de meeste tussen hun vijfde en negende jaar.

Moslimvrouwen (67%), Peul-vrouwen (79%) en vrouwen uit de regio's Labé (85%) en Mamou (84%) zijn de grootste groepen vrouwen die voor hun tiende zijn besneden. Onder de Guerzé-vrouwen wordt besnijdenis juist vaker op oudere leeftijd uitgevoerd – 54% van de Guerzé vrouwen zijn na hun tiende besneden.⁷⁹

Terwijl het percentage besneden vrouwen in Guinee min of meer constant blijft de laatste jaren en ondanks dat de groep vrouwen tussen de 45-49 jaar bijna allemaal besneden zijn (99,6%), is er een klein percentage meisjes tussen de 15-19 jaar oud dat onbesneden blijft (6%).⁸⁰

Het voorkomen van FGM/C bij meisjes

In Guinee is FGM/C een aangelegenheid die de hele familie en de (dorps)gemeenschap aangaat. De moeder van het meisje is in de eerste plaats de verantwoordelijke om te zorgen dat haar dochter besneden wordt, maar als de moeder haar dochter niet wil laten besnijden dan kan het gebeuren dat iemand anders binnen de familie (meestal een vrouwelijk lid zoals een tante of oma) dit alsnog laat uitvoeren, tegen de wens van de moeder in. De mannen houden zich in principe hier niet mee bezig, zij gaan over de jongens.⁸¹

⁷⁸ Zie UNFPA, *Demographic perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 33

(http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf) voor een uitleg over de berekening van deze rij.

⁷⁹ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 329-330 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>)

⁸⁰ UNFPA, *Demographic perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 35

(http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

⁸¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 48

(http://ind.pucvoerheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/); UNICEF, *In Guinea, renouncing the family tradition of female genital mutilation*, 11 februari 2014

(http://www.unicef.org/infobycountry/guinea_72623.html) geraadpleegd op 21-11-2014

Aan vrouwen met een of meer dochters onder de 15 jaar werd door de onderzoekers in 2012 gevraagd op welke leeftijd hun dochter(s) werd besneden waardoor er een inzicht kon worden gekregen van het voorkomen van de praktijk bij meisjes onder de 15 jaar. Hieronder een overzicht van het percentage meisjes onder de 15 jaar naar leeftijd waarop de besnijdenis heeft plaatsgevonden en percentage besneden meisjes naar actuele leeftijd in 2012⁸²:

Actuele leeftijd	Leeftijd waarop besnijdenis heeft plaatsgevonden					Aantal meisjes	% besneden meisjes
	<1	1-4	5-9	10-14	Niet besneden		
0-4	3,4	10,8	-	-	85,7	3160	14,3
5-9	1,1	16,8	32,6	0,0	49,4	2913	50,6
10-14	0,9	10,7	54,1	14,1	19,9	2425	80,1
Totaal	1,9	12,8	26,6	4,0	54,5	8497	45,5

NB: de informatie is afkomstig van de moeder

Het feit dat de moeder is besneden is van grote invloed of een meisje wordt besneden. Uit het onderzoek van 2012 blijkt dat 46% van de meisjes is besneden van wie de moeder dat ook is en slechts 4% van wie de moeder niet is besneden. Als de moeder islamitisch is, dan is een op de twee meisjes van 0-14 jaar al besneden (49%). Bij de Peul en Malinké is het respectievelijk 51% en 56% van de meisjes in deze leeftijdscategorie ten opzichte van slechts 12% bij de Guerezé. In de regio's Kankan (71%) en Haute Guinée (67%) zijn de percentages het hoogst. Het opleidingsniveau en het milieu van de ouders heeft ook grote invloed op de kans van besnijdenis op jongere leeftijd. Hoe hoger de opleiding van de moeder hoe kleiner de kans dat een meisje tussen haar 0e en 15e jaar wordt besneden.⁸³

In de regio Guinée Forestière is het, volgens een bron die over kennis beschikt over traditionele gebruiken in Guinee, gebruikelijk om een meisje tussen haar 6e en 8e jaar te besnijden. De clitoris moet namelijk enigszins ontwikkeld zijn voordat een besnijdenis kan worden uitgevoerd.⁸⁴

Aan de leden van de FFM van de OFPRA werd verteld dat de besnijdenis van een meisje met name plaatsvindt in de schoolvakanties, bij zeer jonge meisjes, omdat ze dan nog geen eigen wil hebben. Een derde van de Guinese meisjes zou voor hun zesde jaar besneden worden en de rest voor het bereiken van de adolescentie.⁸⁵ Ook de UNFPA heeft gemerkt dat de campagnes tegen FGM/C soms tot gevolg hebben dat de ouders hun dochter juist op jongere leeftijd laten besnijden omdat de ouders denken dat dit minder pijnlijk zou zijn voor het meisje en omdat het meisje minder tegen zal strubbelen omdat ze zich zelf nog niet bewust is van de gevolgen.⁸⁶

Een krant berichtte medio 2013 dat in Coyah een besnijdenis was uitgevoerd op een baby van 7 maanden.⁸⁷

⁸² DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 331 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>)

⁸³ idem

⁸⁴ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 80 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

⁸⁵ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre - 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 18 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

⁸⁶ UNFPA, *Griots help reduce cutting in Guinea*, 23 november 2011 (<http://www.unfpa.org/news/griots-help-reduce-cutting-guinea>)

⁸⁷ Aminata.com, *Stupeur à Coyah: un bébé de 7 mois excisé!*, 11 augustus 2013 (via Nexis)

Regionale verschillen

Basisinformatie regio's: Guinee is onderverdeeld in 4 natuurlijke regio's: Basse Guinée (ook wel Guinée Maritime), Moyenne Guinée (ook wel Fouta Djallon), Haute Guinée en Guinée Forestière.⁸⁸ Deze regio's zijn weer onderverdeeld in zeven administratieve regio's – Boké, Faranah, Kankan, Kindia, Labé, Mamou, N'Zérékoré, en een bestuurlijke regio – Conakry. In 2015 woonde 37,5% van de totale bevolking in steden. In Conakry wonen circa 1,9 miljoen mensen.⁸⁹

FGM/C wordt in alle regio's van Guinee toegepast, ongeacht hun sociaaleconomisch niveau van ontwikkeling.⁹⁰ In oktober 2015 waren 100% van de meisjes in de regio Basse Guinée, tussen de 98 en 99% in de regio's Haut en Moyenne Guinée en 78 en 80% in de regio Guinée Forestière besneden.⁹¹

Overzicht van het percentage besnijdenissen per administratieve regio in 2012 en 2005⁹³:

Regio	2012	2005
Boké	99,9	99,4
Conakry	96,5	94,2
Faranah	99,8	97,5
Kankan	99,4	98,8
Kindia	99,5	99,8
Labé	100	99,6
Mamou	99,7	99,7
N'Zérékoré	87,1	86,4

⁸⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, maart 2013, p. 7-8 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004327866_5/1/2168779006/)

⁸⁹ CIA, *The World fact book: Guinea*, 3 november 2015 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>)

⁹⁰ UN CAT, *Consideration of reports submitted by States parties – Guinea*, CAT/C/GIN/1, 25 juli 2014, p. 30 (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/094/59/PDF/G1409459.pdf?OpenElement>)

⁹¹ Guineematin.com, *Excision: la Guinée occupe le 2ème rang mondial, derrière la Somalie*, 27 oktober 2015 (<http://guineematin.com/actualites/politique/excision-la-guinee-occupe-le-2eme-rang-mondial-derriere-la-somalie/>)

ivm copyright

⁹³ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 329 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 223 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

Duidelijk is dat het percentage per regio niet veel veranderd is tussen 2005 en 2012, er heeft in tegenstelling tot de meeste andere Afrikaanse landen zelfs een zeer lichte stijging plaatsgevonden.

Uit het onderzoek van 2012 blijkt dat er weinig verschil zit tussen het percentage besneden vrouwen die op het platteland wonen en vrouwen die in de stad woonachtig zijn, respectievelijk 97,0% en 96,8%. In 2005 was er iets meer verschil: 96,4% van de vrouwen op het platteland waren besneden ten opzichte van 93,9% van de vrouwen uit steden.⁹⁴

Het rapport van CEDOCA geeft aan dat een bron begin 2014 meldde dat vooral in de hoofdstad en het gebied rondom de hoofdstad de praktijk aanzienlijk is afgenomen. Een andere bron stelde dat het afhankelijk is van sociaaleconomische factoren of de ouders ervoor kiezen om hun dochter te laten besnijden en dat deze afhankelijkheid in de rurale gebieden vaak hoger is dan in de stedelijke gebieden.⁹⁵

Uit het algemeen ambtsbericht Guinee uit juni 2014 blijkt dat in Guinée Forestière nog steeds groepsbesnijdenissen plaatsvinden, met ceremonies voorafgaande aan de besnijdenis en daarna. Meestal gebeurt dit tijdens de schoolvakanties. In de andere regio's zou dit minder voorkomen. Veel besnijdenissen zouden in het geheim worden uitgevoerd, zonder enige vorm van kennisoverdracht, taboes en ceremonies.⁹⁶

Etnische verschillen

Basisinformatie etnische groeperingen: In Guinee is de verdeling naar bevolkingsgroep als volgt: Peul 40%, Malinké 30%, Soussou 20%, kleinere etnische groepen 10%.⁹⁷

Door UNICEF geraadpleegde bronnen bevestigden dat FGM/C in alle regio's door personen behorend tot alle aanwezige etnische groeperingen werd uitgevoerd.⁹⁸

Overzicht besneden vrouwen naar etnische groep, in percentages, voor 2012 en 2005⁹⁹:

	<u>2012</u>	<u>2005</u>
- Soussou	99,9	99,0
- Peul	99,5	98,9
- Malinké	98,7	97,1
- Kissi	97,8	97,5

⁹⁴ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 329 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 223 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

⁹⁵ CGRA, *Guinée - les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 19 (http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

⁹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 44 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

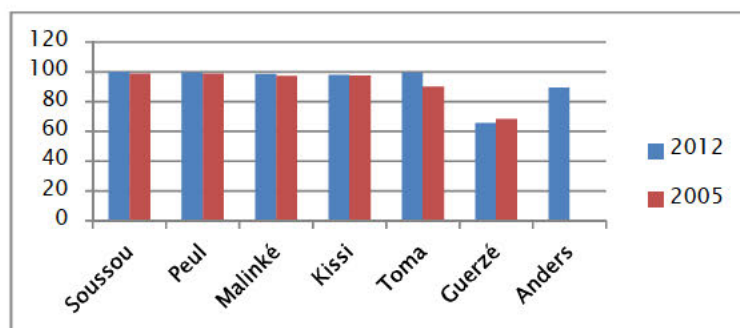
⁹⁷ CIA, *The World fact book: Guinea*, 3 november 2015 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>)

⁹⁸ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 78 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

⁹⁹ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 329 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 223 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

- Toma	99,5	90,1
- Guerzé	65,7	68,4
- Anders	89,6	*

*gegevens afkomstig van een te kleine, niet representatieve groep

Het percentage besneden meisjes en vrouwen onder de Peul, Soussou, Kissi, Toma en Malinké is hoog in Guinee - meer dan 90%. Onder de Guerzé is dit aanzienlijk lager maar nog steeds boven de 50%. Het opvallende aan de cijfers is dat voor alle bevolkingsgroepen het percentage in 2012 bijna hetzelfde is gebleven of heel licht is gestegen i.p.v. gedaald ten opzichte van de percentages uit 2005, behalve bij de Guerzé welk een lichte daling toont.

Religieuze verschillen

Basisinformatie religies: 85% van de bevolking is moslim, 8% christen en 7% volgt traditionele religies.¹⁰⁰

Alleen Jehova's getuigen voeren geen FGM/C uit in Guinee, bij alle andere religieuze groeperingen komt besnijdenis wel voor.¹⁰¹

Overzicht van het percentage besneden vrouwen en meisjes tussen de 15-49 jaar naar religie¹⁰²:

	<u>2012</u>	<u>2005</u>
- Moslim	99,2%	98,4%
- Christelijk	78,4%	80,3%
- Animistisch/anders/geen religie	89,5%	
- Animistisch		87,6
- Geen religie		74,4

Onder de moslimvrouwen is het percentage het hoogst ten opzichte van vrouwen van andere religieuze stromingen. Onder de moslimgemeenschap heeft er in de laatste decennia amper een daling plaatsge-

¹⁰⁰ CIA, *The World fact book: Guinea*, 3 november 2015 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>)

¹⁰¹ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 78 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹⁰² DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 329 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 223 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

vonden in het aantal besnijdenissen terwijl onder de christenen/katholieken er wel een (lichte) daling heeft plaatsgevonden.¹⁰³

De inspecteur-generaal voor religieuze zaken meldde begin 2011 dat ruim voor de komst van de profeet Mohamed vrouwen al besneden werden. Mensen liëren de praktijk aan religie, maar religie heeft hier niets mee te maken, zei hij. De profeet had zelf dochters en geen van alle waren zij besneden.¹⁰⁴

Van de ondervraagde mannen en vrouwen tijdens het DHS onderzoek van 2012 gaf 57% van de mannen en 68% van de vrouwen aan dat besnijdenis verplicht werd door hun geloof. In 2005 lag dit percentage een stuk lager: 25% van de mannen en 31,5% van de vrouwen geloofde dat het verplicht was.¹⁰⁵

Volgens een specialist op het gebied van reproductieve gezondheidszorg vormen de religieuze leiders een waar obstakel in de strijd tegen besnijdenis. De religieuze leiders van de diverse stromingen laten zich regelmatig tegenstrijdig uit over FGM/C. Tegenover de overheid en ngo's stellen zij voor de afschaffing van de praktijk te zijn. Echter tijdens hun preken zijn ze vaak voor het behoud ervan. Zij hebben zeer veel invloed onder de bevolking en er wordt naar hen geluisterd.¹⁰⁶

Sommige religieuze leiders stellen dat hun godsdienst niks zegt over vrouwenbesnijdenis, andere bevestigen dat het een religieuze plicht is.¹⁰⁷

Sociaaleconomische verschillen

Uit onderzoek is gebleken dat Guineese vrouwen die voor hun achttiende waren getrouwd meer geneigd waren om hun dochter(s) te laten besnijden ten opzichte van vrouwen die op een latere leeftijd in het huwelijk traden.¹⁰⁸

Uit het onderzoek uit 2012 blijkt dat het onderwijsniveau van de moeder een bepalende factor kan zijn bij het risico van besnijdenis van meisjes op jonge leeftijd (0-14 jaar) – hoe lager het onderwijsniveau van de moeder hoe hoger de kans op besnijdenis op jonge leeftijd van de dochter. Het percentage besneden dochters op jonge leeftijd waarbij de moeder geen enkele vorm van onderwijs heeft genoten is 48,4%, lagere school 35,0%, middelbare school en/of hoger 28,0%. Ook de economische positie van

¹⁰³ UNFPA, *Demographic Perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 35

(http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

¹⁰⁴ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 25

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹⁰⁵ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 335 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>); DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 233-235 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

¹⁰⁶ Seneweb.com, *Les leaders religieux freinent la lutte contre les MGF en Guinée (spécialiste)*, 31 januari 2014 (http://www.seneweb.com/news/Afrique/les-leaders-religieux-freinent-la-lutte-contre-les-mgf-en-guinee-specialiste_n_117152.html)

¹⁰⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 49 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹⁰⁸ UNFPA, *Demographic Perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015, p. 22

(http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf)

de moeder is bepalend: bij vrouwen die vallen onder de armste categorie is 55,8% van de dochters op jonge leeftijd besneden terwijl bij de rijkste categorie het om 34,9% gaat.¹⁰⁹

Een door CEDOCA geraadpleegde bron meldde begin 2014 dat het afhankelijk is van sociaaleconomische factoren of de ouders ervoor kiezen om hun dochter te laten besnijden en dat deze afhankelijkheid in de rurale gebieden vaak hoger is dan in de stedelijke gebieden. Volgens de bron zouden in principe alleen hoog opgeleide ouders, behorende tot de stedelijke elite en met een hoog inkomen het zich kunnen permitteren om hun dochters niet te laten besnijden. Ouders met een lager inkomen, zelfs al zijn ze opgeleid zouden al minder de keuze hebben omdat zij op eniger wijze vaak afhankelijk zijn van de naaste familie (grootouders, tantes en ooms, enz.).¹¹⁰

Nationale wetgeving tegen FGM/C

Guinee kent meerdere wetten die ingaan op FGM/C.

Het wetboek van Strafrecht van 1998 stelt in artikel 305: castratie is het verwijderen of verminken van genitale organen van zowel een man en/of een vrouw. Een persoon schuldig aan castratie wordt bestraft met levenslang. Als het slachtoffer binnen veertig dagen van de castratie komt te overlijden dan wordt de daad bestraft met de dood.¹¹¹

In de wet *Loi L/2000/010/AN adoptant et promulgant la loi portant santé de la reproduction* van juli 2000 wordt in artikel 13 besnijdenis expliciet als een misdaad geassocieerd. Maar dit artikel noemt geen sancties.¹¹²

In de *Code de l'Enfant Guinéen (Loi L/2008/011/AN)* van 19 augustus 2008 wordt in een aantal artikelen (405 – 410) ingegaan op besnijdenis¹¹³:

- Artikel 405 geeft een definitie van FGM/C: elke gedeeltelijke of gehele verwijdering van de uitwendige genitaliën van meisjes of vrouwen en of elke andere operatie uitgevoerd op deze organen.
- Artikel 406 verbiedt alle vormen van FGM/C, door wie dan ook uitgevoerd.
- Art. 407: een ieder die door traditionele of moderne methodes besnijdenis heeft uitgevoerd, heeft bemiddeld en of heeft deelgenomen eraan, is schuldig aan vrijwillig geweldvoering op de persoon die besneden wordt.

Elke daad van deze aard wordt bestraft met een gevangenisstraf van 3 maanden tot 2 jaar en een boete van 300.000 – 1.000.000 Guinese francs (GNF), of een van deze twee straffen.

Directe familieleden, of andere personen die verantwoordelijk zijn voor het kind, die toestemming hebben gegeven voor de besnijdenis zullen eenzelfde straf krijgen als de daders.

¹⁰⁹ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 333 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>)

¹¹⁰ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 19 (http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹¹¹ République de Guinée, *Loi n° 98/036 du 31 décembre 1998 portant Code Pénal*, art. 305 (http://www.hcch.net/upload/cp_gn.pdf)

¹¹² République de Guinée, *Loi L/2000/010/AN adoptant et promulgant la loi portant santé de la reproduction*, 10 juli 2000; CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 26 (http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹¹³ République de Guinée, *Code de l'Enfant Guinéen (Loi L/2008/011/AN)*, 19 augustus 2008 (http://www.hcch.net/upload/ce_gn.pdf)

- Art. 408: als de besnijdenis leidt tot een ziekte/handicap dan zal de dader(s) een gevangenisstraf van 5 tot 10 jaar en een boete van 1.000.000 – 3.000.000 GNF opgelegd krijgen.
- Art. 409: als het kind komt te overlijden door de besnijdenis dan wordt de dader(s) bestraft met een gevangenisstraf van 5 tot 20 jaar.
- Art. 410: managers van medische voorzieningen, zowel publieke als privé-instellingen, moeten aan slachtoffers van genitale verminking de meest toepasselijke zorg geven. Ook zullen zij zo spoedig mogelijk de overheid inlichten over de toestand van het slachtoffer om deze te kunnen monitoren en de voorgaande bepalingen te kunnen uitvoeren.

Rechtsgang

Volgens het algemeen ambtsbericht is het in Guinee mogelijk om aangifte te doen vanwege FGM/C, maar gebeurt dit bijna nooit. De reden dat het zo weinig voorkomt is o.a. omdat vrouwen zich schamen om over FGM/C te praten, het is een onderdeel van hun traditie en het is moeilijk om tegen je eigen familie, die vaak verantwoordelijk is voor de uitvoering van de besnijdenis, aangifte te doen. Volgens een bron worden de aangiftes, als deze al gedaan worden, door de politie zelden serieus genomen. Strafvervolgning vindt vrijwel nooit plaats.¹¹⁴

In een document uit 2012 gaf de regering aan dat het aantal zaken die aan de rechter waren voorgelegd m.b.t. besnijdenis, niet overeen kwamen met de werkelijkheid doordat (oude) gewoontes, gebruiken en tradities de mentaliteit van de bevolking nog steeds sterk beïnvloeden. Deze gewoontes en tradities verplichten vrouwen om te gehoorzamen, te zwijgen en veel soorten geweldplegingen lijdzaam te ondergaan.¹¹⁵

Volgens een geraadpleegde bron zou het weinig voorkomen dat ouders een klacht indienen tegen een besnijdstster of tegen leden van de familie die buiten de ouders om besnijdenis hebben laten uitvoeren op het slachtoffer.¹¹⁶ Uit onderzoek door UNICEF blijkt dat in de regio's Moyenne Guinée, Haute Guinée en Guinée Forestière ouders vaak voor voldongen feiten komen te staan, burens een andere kant op kijken en niemand de confrontatie aan durft te gaan met de familie en/of de gemeenschap door een besnijdstster aan te geven. In Guinée Forestière gelooft men dat het bij de politie aangeven van de ouders door de gemeenschap de gemeenschap vervloekt.¹¹⁷

In 2010 werden er 5 rechtszaken aangespannen tegen uitvoerders dan wel medeplichtigen aan FGM/C.¹¹⁸

Volgens de regering werd in 2011 een leraar tot twee maanden gevangenisstraf veroordeeld nadat hij zijn jonge dochter had laten besnijden.¹¹⁹ Echter een andere bron meldde dat het hier slechts om een

¹¹⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 51 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹¹⁵ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 83 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹¹⁶ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre – 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 19 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

¹¹⁷ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 83 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹¹⁸ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2010*, 2011, p. 19 (http://www.unfpa.org/gender/docs/2010_Annual_Report_2.pdf)

¹¹⁹ UN OHCHR, *Le Comité des droits de l'enfant examine le rapport de la Guinée*, 18 januari 2013 (<http://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12938&LangID=F>)

preventieve hechtenis ging en de zaak verder nooit is doorgezet.¹²⁰ Een aantal imams zouden in deze zaak druk hebben uitgeoefend op de gang van zaken waardoor de verdachte nooit onder arrest zou zijn geplaatst. De rechtbank in Kaloum kreeg ook een zaak tegen een besnijdstster in 2011 maar deze zaak was in augustus 2012 nog steeds niet in behandeling genomen. Allebei deze zaken uit 2011 waren in gang gezet door ngo's.¹²¹

In 2012 werden door de Guinese kinderbescherming twee uitvoerders van FGM/C en hun assistenten ondervraagd en gearresteerd.¹²² Volgens een door CEDOCA geraadpleegde bron werd in 2012 een moeder gearresteerd die haar drie kinderen had laten besnijden. Er werden dat jaar geen FGM-zaken afgehandeld door de diverse rechtbanken.¹²³

In 2013 werden er geen arrestaties of voorgeleidingen gedaan met betrekking tot FGM/C.¹²⁴ Een krant meldde in augustus dat een baby van 7 maanden oud besneden was in de prefectuur van Coyah. De moeder was zelf niet aanwezig toen het gebeurde, de grootmoeder van de zijde van de vader had hiervoor gezorgd. Familieleden raadden de moeder aan aangifte te doen, echter zij zag hier vanaf onder druk van haar directe familieleden.¹²⁵

In een verslag van de VN werd gemeld dat de organisatie het betreunde dat er tot op heden (mei 2014) geen vervolging en veroordelingen hadden plaatsgevonden met betrekking tot FGM/C.¹²⁶

De eerste veroordeling voor FGM/C zou pas medio 2014 plaatsvinden.¹²⁷ In juli 2014 werd de tachtigjarige (volgens een andere bron 82) Yamo Lamah tot twee jaar cel en een boete van een miljoen GNF veroordeeld nadat een van haar FGM/C slachtoffers in een ziekenhuis was beland als gevolg van ernstige bloedingen.¹²⁸ In een krantenartikel staat dat de vrouw tijdens de uitvoering van een besnijdenis gepakt werd nadat burens het 116-nummer¹²⁹ hadden gebeld om te melden dat er in een school in de commune Matoto te Conakry een FGM/C-sessie gaande was. De politie werd gealarmeerd en ging op onderzoek uit. Ook de ouders en andere betrokkenen die de besnijdenis mogelijk hadden gemaakt zouden vervolgd en bestraft worden. Echter hier moest eerst nog onderzoek naar gedaan worden.¹³⁰

¹²⁰ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 83

(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹²¹ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 28

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹²² UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2012*, 2013, p.12 (<http://www.unfpa.org/public/home/publications/pid/14643>)

¹²³ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 28

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹²⁴ idem

¹²⁵ Aminata.com, *Stupeur à Coyah: un bébé de 7 mois excisé!*, 11 augustus 2013 (via Nexis)

¹²⁶ UN CAT, *Concluding observations on Guinea in the absence of its initial report*, 20 juni 2014, p. 8

(http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolNo=CAT/C/GIN/CO/1&Lang=en)

¹²⁷ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 83

(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹²⁸ US DoS, *Country reports on human rights practices for 2014: Guinea*, juni 2015

(http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_749329_0/1/2488821498/)

¹²⁹ een 'hotline' waar gevallen van geweld en misbruik kunnen worden gemeld

¹³⁰ BBC, *Guinée: flagrant délit d'excision à Matoto*, 15 augustus 2014

(http://www.bbc.com/afrique/region/2014/08/140815_fgm-children); Guineenews, *Mutilations Génitales Féminines/Excision: efficacité du numéro vert 116 et du dispositif d'alerte*, 13 augustus 2014

(<http://guineenews.org/mutilations-genitales-femininesexcision-efficacite-du-numero-vert-116-et-du-dispositif-dalerte/>)

Volgens een bron was dit de eerste veroordeling ooit m.b.t. de praktijk. Het zou om een voorwaardelijke straf gaan.¹³¹

In januari 2015 werden twee personen in Gueckédou veroordeeld voor het uitvoeren van een besnijdenis. De vrouwen werden aangegeven door de echtgenoot van een van de vrouwen die tevens de vader was van het negenjarige meisje en die niet wilde dat zij besneden werd. De moeder had tegen zijn wil haar dochter toch laten besnijden. De vrouwen – de moeder van het meisje en een besnijdstster, stelden niet op de hoogte te zijn van een wetgeving die besnijdenis zou verbieden. Zij werden veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden en een boete van 500.000 Guinese francs.¹³²

Een besnijdstster uit Siguiri werd op 22 december 2015 veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van 2 jaar en een boete van 300.000 GNF. Zij had haar eigen dochter van zeven op 17 december besneden en probeerde daarna een ander meisje te besnijden zonder de toestemming van haar ouders. De ouders van het meisje dienden daarna een klacht in bij de politie van Siguiri waarna de besnijdstster werd opgepakt.¹³³

In Gueckédou werden drie mensen gearresteerd na de dood van een 5-jarig meisje op 28 december 2015. Het meisje was de dag ervoor samen met tien andere meisjes besneden. De politie was niet officieel ingelicht over de dood van het meisje maar ging op onderzoek uit na het horen van geruchten hierover. Het hoofd van de afdeling Kodoma, de besnijdstster en de opa van het meisje werden in januari 2016 gearresteerd. Zij zullen worden voorgedragen aan de rechtbank in Kankan die in de zaak uitspraak zal doen.¹³⁴

Op 13 januari 2016 werden vijf vrouwen door de rechtbank in Kankan berecht voor het besnijden van 14 meisjes. Drie vrouwen werden schuldig bevonden: de besnijdstster kreeg twee jaar voorwaardelijk en een boete van 200.000 GNF, twee medeplichtige kregen ieder een jaar voorwaardelijk en 100.000 GNF opgelegd. De andere twee werden vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs.¹³⁵

Houding van de overheid

Om meer bekendheid te geven aan de wetgeving tegen FGM/C zijn de wetteksten, met behulp van de VN, in 2010 in verschillende lokale talen vertaald en zijn de teksten uitgedeeld onder o.a. de bevolking en regeringsambtenaren.¹³⁶

¹³¹ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 83

(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹³² AGP, *Gueckédou: deux femmes condamnées à six mois de prison avec sursis pour violence volontaire*, 23 januari 2015

(<http://www.agpguinee.com/fichiers/livre.php?pseudo=rub17&langue=fr&code=calb14628&num=100>);

UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 83

(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹³³ Fédération GAMS, *Une exciseuse condamnée à Siguiri #GuinéeConakry*, 30 december 2015

(<http://federationgams.org/category/guinee-conakry/>)

¹³⁴ Aminata.com, *Gueckédou: trois personnes arrêtées après la mort d'une fillette de cinq ans suite à une excision*,

12 januari 2016 (<http://aminata.com/31146-2/>); Aminata.com, *MASPFE – le point sur des cas concernant des enfants à Gueckédou et Koundara*, 16 januari 2016

(<http://aminata.com/31259-2/>); Vision Guinée, *Une fille meurt après son excision à Guéckédou*, 12 januari 2016

(<http://www.visionguinee.info/2016/01/12/une-fille-meurt-apres-son-excision-a-gueckedou/>)

¹³⁵ Guineenews, *Guinée: un cas d'excision de masse jugé et condamné à Kankan!*, 14 januari 2016

(<http://guineenews.org/guinee-un-cas-dexcision-de-masse-juge-et-condamne-a-kankan/>)

¹³⁶ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2010*, 2011, p. 18 (http://www.unfpa.org/gender/docs/2010_Annual_Report_2.pdf); UNFPA, *UNFPA-UNICEF*

Om meer grip te krijgen op het seksueel geweld waar meisjes en vrouwen aan bloot worden gesteld in Guinee, heeft de overheid in april 2011 het departement voor sociale zaken, de promotie van de vrouw en het kind (*Département des Affaires Sociales, de la Promotion Féminine et de l'Enfance*) opgericht. Binnen dit ministerie is een directie die als primaire taak het bevorderen van de rechten van de vrouw en het beschermen van de vrouw tegen alle vormen van discriminatie en geweld heeft. Binnen het ministerie van Veiligheid is een nationaal bureau voor de bescherming van gender, het kind en de tradities (*Office National pour la Protection du Genre, de l'Enfance et des Mœurs* – OPROGEM). De agenten binnen dit bureau hebben als taak ervoor te zorgen dat het overheidsbeleid met betrekking tot o.a. vrouwen en kinderen wordt uitgevoerd.¹³⁷

In januari 2012 heeft het ministerie belast met de promotie van de vrouw en het kind een nationaal strategisch plan aangenomen met betrekking tot het stoppen van vrouwenbesnijdenis. De regering heeft in datzelfde jaar in samenwerking met haar partners en civiele organisaties meerdere strategieën ontwikkeld. Volgens een bron zou het gaan om onder andere de omscholing van besnijd(st)ers, de medicalisering van FGM/C – om deze ontwikkeling op een later moment weer af te schaffen, de bewustmaking van gemeenschappen en de vervolging van de daders.¹³⁸

In 2013 kwam de overheid met een nationaal rapport waarin zij de samenwerking met een aantal religieuze leiders (van alle aanwezige stromingen) alsmede traditionele leiders aankondigde op het gebied van de afschaffing en preventie van geweldpleging tegen vrouwen en meisjes. De samenwerking zou zich uiten in verschillende overkoepelende bijeenkomsten en in een interregionale mobilisatie.¹³⁹

Houding van de bevolking

Basisinformatie bevolking: In Guinee wonen circa 11,8 miljoen mensen (juli 2015 schatting). Het aantal vrouwen wordt geschat op 5,9 miljoen.¹⁴⁰

Uit het DHS onderzoek uit 2012 bleek dat ongeveer driekwart van de vrouwen (76%) van mening was dat FGM/C moest blijven, slechts 21% vond dat gestopt moest worden met het besnijden van meisjes / vrouwen. Onder de mannen vond 58% dat de praktijk moest blijven bestaan en 38% dat het moest verdwijnen. Een hoger percentage islamitische vrouwen was voor het behoud van FGM/C (77%) dan christelijke vrouwen (53%), voor de mannen was dit 60% en 31%. Vrouwen woonachtig op het platteland waren meer voor het behoud van de praktijk dan vrouwen in de steden (80% ten opzichte van 69%). Onder de etnische groeperingen waren de Toma- en Soussou- vrouwen het meest voor de praktijk – respectievelijk 88% en 80%. Met betrekking tot de mannen waren het juist de Peul-mannen die het

joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2011, 2012, p. 3 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Annual_report_on_FGM-C_2011_low_res.pdf)

¹³⁷ Ministère des Affaires Sociales, de la Promotion Féminine et de l'Enfance, *Rapport national sur l'élimination et la prévention des violences à l'égard des femmes/filles*, februari 2013, p. 18 (<http://www.gn.undp.org/content/dam/guinea/docs/whatwedo/women-empowerment/rapport-national-vbg-2013.pdf>)

¹³⁸ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 77 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹³⁹ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 25 (http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹⁴⁰ CIA, *The World fact book: Guinea*, 3 november 2015 (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>)

meest vóór het behoud van de praktijk waren (70%).¹⁴¹ In 2005 was er minder behoefte aan het behouden van de praktijk, alle hierboven genoemde percentages lagen in 2005 lager, in een enkel geval meer dan 15% lager.¹⁴²

Ondanks alle campagnes door de overheid en ngo's om FGM/C te stoppen is een groot deel van de Guinese bevolking nog steeds een voorstander van de praktijk omdat het gezien wordt als een bindende overgangsrite voor meisjes.¹⁴³ Ook de sociale druk op families om hun dochter(s) te laten besnijden is erg hoog en veel families vinden dat het stigma en de sociale consequenties als zij hun dochter(s) niet laten besnijden zwaarder wegen dan de schadelijkheid van de procedure en de wil van de regering.¹⁴⁴ Volgens een deskundige zou de oorzaak van het nog steeds toepassen van de praktijk aan een aantal factoren liggen: analfabetisme, onwetendheid, armoede, verkeerde/foute geloofsovertuigingen, het belang van traditie m.b.t. de bevolking en het niet uitvoeren van de wetgeving door de overheid.¹⁴⁵

Op de door OFPRA in 2011 gestelde vraag hoe een onbesneden vrouw of meisje behandeld werd, werd verschillend gereageerd. Sommige bronnen gaven aan dat dit een mogelijke (sociale) uitsluiting van het meisje/de vrouw tot gevolg zou hebben, terwijl andere bronnen aangaven dat er geen gevolgen zouden zijn.¹⁴⁶

In januari 2012 meldde de Guinese regering dat een onbesneden vrouw of meisje door haar directe omgeving gestigmatiseerd, bespot en of vernederd zou worden. Het meisje of de vrouw zou daardoor een minderwaardigheidscomplex krijgen en op een gegeven moment zelf vragen om alsnog besneden te worden om haar toestand van marginaliteit en sociale uitsluiting ongedaan te maken. FGM wordt door de Guinese samenleving beschouwd als een essentiële stap in de initiatie van een dochter naar de volwassenheid. De initiatierite geeft aan het besneden meisje een honoraire status van iemand die de overgangsrites heeft overwonnen te midden van de groep volwassenen, een groep van gerespecteerde personen. Het is dan ook vanwege deze gedachte dat in het traditionele milieu de uitdrukking die gebruik wordt om besnijdenis te benoemen letterlijk betekent "*honorer l'enfant*" (respecteren van het kind).¹⁴⁷ Gemeenschappen houden uitbundige feesten nadat een groep meisjes is besneden. Ouders geven veel geld uit aan de procedure, vaak zelfs meer dan aan een bruiloft.¹⁴⁸

Een ngo actief in de strijd tegen FGM/C bevestigde in een mail aan CEDOCA in mei 2012 dat een onbesneden vrouw of meisjes een gewoon leven zou moeten kunnen leiden. De ideeën over de positie van onbesneden vrouwen in de maatschappij is op een gunstige manier aan het evolueren dankzij de vele acties door de overheid en ngo's. Sociale afwijzing van onbesneden vrouwen gebeurt met name op het

¹⁴¹ DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p. 337-338 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>)

¹⁴² DHS, *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 240, 242 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>)

¹⁴³ UN CAT, *Consideration of reports submitted by States parties - Guinea, CAT/C/GIN/1*, 25 juli 2014, p. 30 (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/094/59/PDF/G1409459.pdf?OpenElement>)

¹⁴⁴ US DoS, *Country reports on human rights practices for 2014: Guinea*, juni 2015 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_749329_0/1/2488821498/)

¹⁴⁵ Aminata.com, *Excisions: « 94 à 96% des filles guinéennes sont victimes », relève H. Djélo*, 9 juni 2015 (<http://aminata.com/excisions-94-a-96-des-filles-guineennes-sont-victimes-releve-h-djelo/>)

¹⁴⁶ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre - 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 19 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

¹⁴⁷ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 82 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹⁴⁸ UNICEF, *In Guinea, renouncing the family tradition of female genital mutilation*, 11 februari 2014 (http://www.unicef.org/infobycountry/guinea_72623.html)

platteland, in de landelijke gebieden waar iedereen elkaar kent. Inwoners van stedelijke gebieden zijn niet bezig met het gegeven of een vrouw wel of niet besneden zou zijn. Stedelingen worden ook intensiever blootgesteld aan media-activiteiten gericht op de afschaffing van de praktijk. Dezelfde ngo meldde in een telefoongesprek in maart 2013 dat sociale afwijzingen vaak niet zichtbaar zijn voor de buitenwereld. Een aantal concrete voorbeelden werden gegeven:

- een huwelijk van een onbesneden meisje zou kunnen worden vertraagd of geen doorgang vinden;
- Het meisje kan de toegang worden geweigerd tot een aantal specifieke (culturele) plekken omdat ze als onrein wordt beschouwd;
- Het meisje zou door haar vrienden en/of klasgenoten kunnen worden afgewezen terwijl ze op school gewoon mee kan doen met alles;
- Op sociaal gebied loopt een onbesneden meisje het risico zich buitengesloten te voelen.

Volgens de ngo is er niets wat een meisje dat niet wil worden besneden zou belemmeren om haar gemeenschap te verlaten en te gaan wonen in een gemeenschap waar geen besnijdenis wordt toegepast. Om zich 'normaal' te voelen zou een onbesneden meisje moeten verhuizen naar een grotere stad waar zij niet bekend is.¹⁴⁹

Een bron, directeur van een kliniek in Conakry, meldde dat hij zijn dochters niet had laten besnijden en dat zij een normaal leven leiden.¹⁵⁰

Begin 2014 schreef een bron dat voor het begin van de anti-FGM/C campagne een onbesneden meisje en haar ouders door hun gemeenschap zouden worden uitgestoten maar tegenwoordig gebeurt dit niet meer dankzij de bewustmakingscampagnes. Volgens deze bron woont een onbesneden meisje/vrouw nu zonder problemen in haar eigen gemeenschap en kan ze gewoon trouwen en kinderen krijgen.¹⁵¹

Volgens een in 2014 geraadpleegde antropologe riskeert een onbesneden meisje dat ze niet kan trouwen – een groot probleem vooral voor families die niet rijk zijn. In stedelijke gebieden zou het onbesneden zijn minder problemen opleveren omdat de sociale controle minder is. Echter ook in stedelijke gebieden kan het voorkomen dat de familie toegeeft aan de druk, vooral onder de Peul en in de meer conservatieve religieuze gemeenschappen. Een andere in 2014 geraadpleegde bron gaf aan dat in het kader van de sociale context en op basis van etnische groepen een onbesneden vrouw wordt gezien als o.a. onrein, onwaardig om de cultuur en de mysteries van de gemeenschap te mogen kennen. Een onbesneden meisje wordt beschouwd als een gemakkelijke prooi voor promiscuïteit. Zij wordt niet als zodanig uitgestoten maar ze wordt meer een object van spot, intimidatie, uitgesloten van bepaalde acties. Haar hele houding en gedrag, indien toepasselijk, wordt toegeschreven aan het feit dat ze niet besneden is. Volgens de bron is het nu wel zo dat in de stedelijke gebieden vrouwen tot de ontdekking komen dat besneden zijn niet meer een must is omdat steeds meer mannen liever een onbesneden vrouw kiezen omdat ze met haar meer plezier kunnen beleven dan met een vrouw die besneden is.¹⁵²

In bepaalde gemeenschappen, met name onder de Peul en de Malinké, wordt een specifieke term gebruikt om een kind te beschrijven dat nog geen besnijdenis heeft ondergaan. Deze term, "*bilakoro*", omvat een waardeoordeel dat ervoor zorgt dat het onbesneden kind (jongen of meisje) als asociaal wordt gezien, dat het kind geen respect ontvangt en niet als volwassene wordt behandeld. Volgens een door UNICEF geraadpleegde bron is het in de regio Guinée Forestière zelfs zo dat als je niet besneden

¹⁴⁹ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 21–22

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹⁵⁰ idem, p. 21

¹⁵¹ idem, p. 22

¹⁵² idem, p. 22

bent je niet als een volwaardige vrouw wordt gezien en je mag dan ook niet deelnemen aan bepaalde activiteiten. Een van de ergste beledigingen is om te zeggen dat je niet besneden bent.¹⁵³

Acties tegen FGM/C

De Guinese overheid werkt samen met diverse (inter)nationale ngo's zoals WHO, CPTAFE (*Coordination sur les Pratiques Traditionnelles Affectant la santé des Femmes et des Enfants*), Tostan, PLAN Guinée, CONAG-DCF (*Coalition Nationale de Guinée pour les Droits et la Citoyenneté de la Femme*) en AGBEF (*Association Guinéenne pour le Bien-Être Familial*) als ook met haar eigen ministeries van Gezondheidszorg, Sociale Zaken en Onderwijs in haar strijd tegen FGM/C. In samenwerking met deze organisaties worden bewustwordings- en preventiecampagnes opgezet en uitgevoerd door het land. Dit uit zich met name in onderwijsmodules voor op scholen, seminars voor religieuze leiders, deelname aan de dag van de nultolerantie op 6 februari, campagneposters in steden en ziekenhuizen en het uitzenden van programma's met betrekking tot dit onderwerp via de radio.¹⁵⁴ In 2011 werden meer dan 2.5 miljoen Guineeërs bereikt middels uitzendingen via de tv en radio.¹⁵⁵

plaatje copyright

156

De regering werkt ook samen met ngo's om medisch personeel, ambtenaren en burgers te onderwijzen over de schadelijke gevolgen van FGM/C.¹⁵⁷

De CPTAFE heeft afdelingen in de vier regio's van Guinee en maakt in die regio's gebruik van o.a. (lokale) leerkrachten, journalisten, verpleegkundigen, enz. om campagne te voeren tegen onder andere FGM/C. Ze produceert films en brochures en organiseert seminars. De films worden gemaakt met loka-

¹⁵³ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 82

(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹⁵⁴ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre - 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 18 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

¹⁵⁵ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on Female Genital Mutilation/Cutting: accelerating change - Summary Report of Phase I 2008 - 2013*, 2014, p. 27 (<http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Joint%20Programme%20on%20FGMC%20Summary%20Report.pdf>)

ivm copyright

¹⁵⁷ US DoS, *Country reports on human rights practices for 2014: Guinea*, juni 2015 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_749329_0/1/2488821498/)

le mensen die uit persoonlijke ervaringen putten waardoor de impact hoger is. Sinds haar oprichting in 1988 heeft de organisatie meer dan 30 video's/films uitgebracht in lokale talen. Aan religieuze leiders en onderwijzers worden trainingen gegeven.¹⁵⁸

(Inter)nationale ngo's maken gebruik van traditionele 'boodschappers' (*griots* – wier functie bestaat uit het opvoeden en onderhouden van de mensen), om toehoorders bewust te maken van het probleem van FGM/C. De *griots* gaan dorpen af om de gemeenschappen op de hoogte te brengen van de schadelijke gevolgen van besnijdenis. Ook grijpen ze in als ze merken dat een dorp van plan is om een groep meisjes te besnijden, door de dorpelingen onder andere er op te wijzen dat dit verboden is door de wet. Echter de anti-FGM-campagnes kunnen ook een negatief gevolg hebben. Zo heeft de UNFPA geconstateerd dat ouders hun dochter juist op een nog jongere leeftijd laten besnijden omdat de ouders denken dat dit minder pijnlijk zou zijn voor het meisje en omdat het meisje minder tegen zal stribbelen omdat ze zich nog niet bewust is van de gevolgen. Ook komt het voor dat ouders hun dochters in een buurland zoals Ivoorkust laten besnijden.¹⁵⁹

De nationale tak van de internationale ngo PSI (*Population Services International*), de PSI/Guinee maakt o.a. gebruik van religieuze en seculiere opinieliders in hun strijd tegen besnijdenis. Zo heeft de organisatie de populaire Guinese zanger Sekouba Bambino die voor hen actief campagne voert. De organisatie is actief in het hele land.¹⁶⁰ In april 2015 begon de organisatie aan een nieuwe campagne, "*Bathè*"¹⁶¹, om sneller tot de afschaffing van FGM/C te komen. De campagne heeft als slogan: "*fille non excisée, femme épanouie*" (onbesneden meisje, stralende vrouw). De campagne duurt een jaar en wordt gevoerd in Conakry, Forécariah en Kindia.¹⁶²

De (inter)nationale ngo's maken verder gebruik van bewustmakingscampagnes waarbij ze proberen om gemeenschappen te overtuigen om de praktijk zelf af te schaffen of niet meer uit te voeren. In Guinee hebben deze campagnes geleid tot gemeenschappen die FGM/C hebben afgezworen.¹⁶³ Dit gebeurt meestal in het openbaar.

plaatje copyright

¹⁵⁸ Orchid Project, *Guinea – Today*, z.d. (<http://orchidproject.org/country/guinea/>); Goodsmith, Lauren, *Video Sabou et Nafa: community voices joined in a common cause*, In: Communication for Development and Social Change, Volume I, No. 1, 2007 (<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.507.2787&rep=rep1&type=pdf>)

¹⁵⁹ UNFPA, *Griots help reduce cutting in Guinea*, 23 november 2011 (<http://www.unfpa.org/news/griots-help-reduce-cutting-guinea>)

¹⁶⁰ PSI, *Guinea – solutions*, z.d. (<http://www.psi.org/country/guinea/#solutions>)

¹⁶¹ *Bathè* staat voor de ideale vrouw, de favoriete vrouw van de man. Zij is de ideale vrouw, de ideale schoonheid, ideaal in haar sensualiteit, de volwaardige vrouw, de vrouw die ieder jong meisje droomt ooit te zullen te worden. bron: Ledjely.com, *Santé: contre les MGF, PSI propose "Bathè"*, 9 april 2015

¹⁶² Ledjely.com, *Santé: contre les MGF, PSI propose "Bathè"*, 9 april 2015 (<http://www.ledjely.com/2015/04/09/sante-contre-les-mgf-psi-propose-bathe/>)

¹⁶³ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2011*, 2012, p. 8 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Annual_report_on_FGM-C_2011_low_res.pdf); UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2012*, 2013, p. 21 (<http://www.unfpa.org/public/home/publications/pid/14643>)

Hieronder een overzicht van aantallen per jaar:

- in 2011 waren het 160 gemeenschappen die FGM/C hebben afgezworen.¹⁶⁴ Volgens het AAB Guinee zouden in Haute Guinée 197 gemeenschappen verklaringen hebben afgelegd.¹⁶⁵
- In 2012 waren het er drie (= 790 personen).¹⁶⁶
- In 2013 hadden 92 gemeenschappen van Guinée Forestière verklaringen afgelegd.¹⁶⁷
- In januari 2014 waren het er 74 in de regio Moyenne Guinée.¹⁶⁸
- 2015: in juni hadden 65 gemeenschappen in Sangardo – na een campagne van Tostan een verklaring afgelegd.¹⁶⁹
plaatje copyright

Eind juli verklaarden 88 gemeenschappen in Boffa en Dubréka (Guinée Maritime) o.a. besnijdenis af te schaffen.¹⁷⁰ Ook in juli kwamen 157 gemeenschappen in de regio Kankan met verklaringen.¹⁷¹ In november 2015, na de nationale campagne tegen FGM/C hadden 43 gemeenschappen (van de 45) in de prefecturen Kankan, Mandiana en Siguiri (regio Kankan) verklaard de praktijk af te schaffen.¹⁷²

Diverse ngo's in Guinee proberen de traditionele besnijd(st)ers – *exciseuses*¹⁷³ – bewust te maken van de ernstige gevolgen van besnijdenis. De ngo's zetten zich in om de besnijd(st)ers over te halen hun werkzaamheden te stoppen, hen 'messen' in te laten leveren. De ngo's proberen andere vormen van inkomstengenererende activiteiten voor de besnijd(st)ers te vinden om het op die manier aantrekkelijk-

¹⁶⁴ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2011*, 2012, p. 8 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Annual_report_on_FGM-C_2011_low_res.pdf)

¹⁶⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 46 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹⁶⁶ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2012*, 2013, p. 21 (<http://www.unfpa.org/public/home/publications/pid/14643>)

¹⁶⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 46 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹⁶⁸ idem; Aminata.com, *Labé – déclaration publique d'abandon de l'excision*, 29 januari 2014 (<http://aminata.com/labe-declaration-publique-dabandon-de-lexcision/>)

¹⁶⁹ Tostan, *Une déclaration publique en images*, 27 juli 2015 (<http://fr.tostan.org/blog/une-d%C3%A9claration-publique-en-images>)

¹⁷⁰ Guinee Live, *88 communautés de Boffa en Dubréka s'engagent à mettre fin à l'excision et aux mariages d'enfants*, 30 juli 2015 (<http://guineelive.com/2015/07/30/88-communaut%C3%A9s-de-boffa-et-dubreka-sengagent-%C3%A0-mettre-fin-%C3%A0-lexcision-et-aux-mariages-denfants/>); Aminata.com, *Les communautés de Taban disent non des violences faites aux filles*, 27 juli 2015 (<http://aminata.com/les-communaut%C3%A9s-de-taban-disent-non-des-violences-faites-aux-filles/>)

¹⁷¹ Guineetime, *Kankan: 157 villages déclarent l'abandon de l'excision et du mariage forcé*, 22 juli 2015 (<http://guineetime.com/kankan-25-communales-rurales-sengagent-%C3%A0-abandonner-lexcision/#>) en foto

¹⁷² Guinee Signal, *Fini la campagne nationale pour l'abandon des MGF/E en République Guinée*, 21 november 2015 (<http://guineesignal.com/?p=17400>)

¹⁷³ Onder de Peul zou een besnijdstster “*baradjell*” worden genoemd. Bron: UNICEF, *In Guinea, renouncing the family tradition of female genital mutilation*, 11 februari 2014 (http://www.unicef.org/infobycountry/guinea_72623.html)

ker te maken om te stoppen. In Guinee zijn veel programma's die zich hier mee bezighouden.¹⁷⁴ Naar aanleiding van een bewustmakingscampagne over de schadelijke gevolgen van FGM/C in 2013 in de regio N'Zérékoré, Guinée Forestière, zouden meer dan 500 besnijdsters uit die regio het 'mes' hebben neergelegd.¹⁷⁵ Volgens een door het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken geraadpleegde bron is de impact van deze programma's niet bijzonder groot. Volgens de bron zouden vrouwen die hun 'mes' in het openbaar hebben ingeleverd in het geheim nog gewoon doorgaan met hun activiteiten op het gebied van FGM/C.¹⁷⁶

In 2010 werd veelvuldig gebruik gemaakt van lokale radiostations om de bevolking bewust te maken van de gevaren van FGM/C. Er werden talkshows, discussies met panelleden, soap opera's, publieke debatten en inbel-programma's georganiseerd en uitgezonden.¹⁷⁷

De internationale VN-organisatie UNFPA heeft in 2012 twee workshops georganiseerd in Kankan en Conakry waarbij 120 magistraten en politieofficieren van 33 districten geïnstrueerd werden over FGM/C. Na deze workshops werden door de Guinese kinderbescherming twee uitvoerders en hun assistenten ondervraagd en gearresteerd.¹⁷⁸

Naar aanleiding van een bewustmakingscampagne over de schadelijke gevolgen van FGM/C in 2013 in de regio N'Zérékoré, Guinée Forestière, hebben meer dan 500 besnijdsters uit de regio het mes 'neergelegd'.¹⁷⁹

In februari 2014 werd in Conakry door de overheid en haar partners een workshop gehouden speciaal bedoeld voor journalisten, met als thema FGM/C. Volgens de organisatoren is de media een belangrijke overbrenger van ideeën en informatie richting de plaatselijke bevolking en is zij in staat om meer dan andere bronnen mensen te bereiken in alle delen van het land.¹⁸⁰ Na de workshop werd door een groep betrokken journalisten een mediacommissie opgericht die zich inzetten voor een (snelle) afschaffing van FGM/C. De vertegenwoordigster van UNICEF, Frédéric Guirlène gaf aan de commissie mee dat journalisten de verantwoordelijkheid hebben het belang van het naleven van de wetten en het beleid m.b.t. FGM/C te benadrukken in hun stukken. Dit benadrukte ze o.a. omdat het bekend is dat in Guinee 30% van de gezondheidsmedewerkers besnijdenissen uitvoeren.¹⁸¹

¹⁷⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 50, 46 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹⁷⁵ Xinhua, *Guinée: 500 femmes exciseuses abandonnent le « couteau » de l'excision génitale féminine*, 12 november 2013 (via Nexis); Figaro Madame, *Guinée: 500 exciseuses abandonnent le « couteau »*, 13 november 2013 (<http://madame.lefigaro.fr/societe/guinee-500-exciseuses-abandonnent-couteau-131113-629884>)

¹⁷⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 50, 46 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹⁷⁷ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change - annual report 2010*, 2011, p. 29 (http://www.unfpa.org/gender/docs/2010_Annual_Report_2.pdf)

¹⁷⁸ UNFPA, *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change - annual report 2012*, 2013, p.12 (<http://www.unfpa.org/public/home/publications/pid/14643>)

¹⁷⁹ Xinhua, *Guinée: 500 femmes exciseuses abandonnent le « couteau » de l'excision génitale féminine*, 12 november 2013 (via Nexis)

¹⁸⁰ Conakry Live, *Société: Atelier de réflexion avec les médias sur les mutilations génitales féminines*, 25 februari 2014 (<http://www.conakrylive.info/fichiers/blog16.php?type=rub36&langue=fr&code=calb3851>)

¹⁸¹ Guinéeenews, *Lutte contre les MGF/Excision : un réseau de journalistes contre la pratique voit le jour*, 3 maart 2014 (<http://guineenews.org/lutte-contre-les-mgfexcision-un-reseau-de-journalistes-contre-la-pratique-voit-le-jour/>)

De ngo FONBALE (*Fondation Binta Ann pour les Enfants et les Femmes*) begon in december 2014 in de commune Ratoma in de hoofdstad Conakry aan een meerjarig project om de inwoners en instellingen van de diverse wijken bewust te maken van de gevolgen van besnijdenis. De organisatie gaat scholen af, hangt spandoeken op, onderwijst leerkrachten, verpleegkundigen, juridisch en veiligheidspersoneel, religieuze leiders etc. en voert op specifieke momenten campagnes uit (zoals net voor de schoolvakantie).¹⁸²

Begin 2015 riepen religieuze moslimleiders op tot het stoppen van het uitvoeren van besnijdenissen om de verspreiding van Ebola tegen te gaan.¹⁸³

Begin september 2015 werd door het ministerie van Sociale Zaken en haar partners de nationale campagne "*Des vacances sans excisions*" (een vakantie zonder besnijdenis) gelanceerd. De campagne is bedoeld als sociale mobilisatie en pleidooi om de terughoudendheid met betrekking tot de stopzetting van deze schadelijke praktijk – met name toegepast tijdens grote vakantie in Guinee, te overwinnen. De campagne had verder als doel de brede bewustwording van beleidsmakers en de bevolking op alle niveaus van de gevaren die besnijdenis bij vrouwen met zich mee kan brengen. De minister van Justitie benadrukte tijdens de openingsceremonie de inzet van de regering in de strijd tegen besnijdenis en de door haar genomen maatregelen, zoals toepassingen van de wetgevingen en de aanpassing van het wetboek van Familierecht.¹⁸⁴ Een opvallende uitspraak trok de aandacht van het publiek. De minister van Gezondheidszorg en Hygiëne stelde dat medici en medische personeelsleden die zich schuldig maakten aan het uitvoeren van FGM/C uit hun functie zouden worden gezet. En dat niet alleen, zij zouden ook strafrechtelijk worden vervolgd.¹⁸⁵ De campagne werd op 20 november afgesloten.¹⁸⁶

plaatje copyright

.187

¹⁸² Aminata.com, *Excision – l'ong Fonbale durcit le ton !*, 1 juli 2015 (<http://aminata.com/excision-long-fonbale-durcit-le-ton/>)

¹⁸³ Reuters, *Guinea's muslim clerics call to end to FGM to help stop Ebola: TRFN*, 6 februari 2015 (<http://af.reuters.com/article/topNews/idAFKBNOLA1KZ20150206>)

¹⁸⁴ Guinee7, *Lancement vendredi à Conakry de la Campagne nationale 2015 pour l'abandon de l'excision*, 6 september 2015 (<http://guinee7.com/2015/09/06/lancement-vendredi-a-conakry-de-la-campagne-nationale-2015-pour-labandon-de-lexcision/>)

¹⁸⁵ Guinee Live, *Excision: des médecins qui se livrent à la pratique seront radiés de la fonction, promet le Ministre de la santé...*, 4 september 2015 (<http://guineelive.com/2015/09/04/excision-des-medecins-qui-se-livrent-a-la-pratique-seront-radies-de-la-fonction-promet-le-ministre-de-la-sante/>)

¹⁸⁶ Guinee Signal, *Fini la campagne nationale pour l'abandon des MGF/E en République Guinée*, 21 november 2015 (<http://guineesignal.com/?p=17400>)

ivm copyright

De diplomatieke vertegenwoordiging van de Verenigde Staten in Conakry organiseerde in september 2015 een conferentie, tevens debat, over besnijdenis in Guinee. Tijdens de conferentie meldde de ambassadrice dat de VS 1,5 miljoen dollar ter beschikking stelt aan de Guinese regering voor de strijd tegen besnijdenis,¹⁸⁸

Op zaterdag 12 september 2015 organiseerde de ngo FONBALE in de commune Ratoma te Conakry een ceremonie voor o.a. buurtbewoners om FGM/C af te zweren. Tijdens de ceremonie werd geconstateerd dat minstens 397 meisjes in de 34 wijken van Ratoma niet besneden waren. Vijf wijken (Hamdallaye 1 en 2, Taouyah, Koloma, Nasouroulaye en Hamdallaye Mosquée) waren bereid om een verklaring af te geven om besnijdenis niet meer toe te passen.¹⁸⁹

plaatje copyright

190

In Guinee *bestaat* een 'hotline' waar gevallen van geweld en misbruik kunnen worden gemeld. Voorheen waren er meer van dit soort hotlines beschikbaar in Guinee maar deze functioneren niet meer, alleen de "Vert 116" is nog actief. De hotline wordt beheerd door de ngo *Association Guinéenne des Assistants Sociaux* (AGUIAS). Volgens deze organisatie werd de hotline 47.000 keer gebeld in 2013, waarvan 26.000 telefoontjes betrekking hadden op geweld tegen vrouwen en kinderen (FGM/C valt onder geweld en misbruik).¹⁹¹

Begin 2016 zal er door de Senegalese zangeres Coumba Gawlo Seck, begeleid door een aantal bekende Afrikaanse zangers waar onder de Guinese Khadafi (Khadaffi/Kadhafi), in samenwerking met de UNFPD,

¹⁸⁸ Guinée Live, *Excision: les Etats-Unis donnent à Guinée 1 million 520 000 dollars pour lutter contre le fléau*, 29 september 2015 (<http://guineelive.com/2015/09/29/excision-les-etats-unis-donnent-a-la-guinee-1-million-520-000-dollars-pour-lutter-contre-le-fleau/>)

¹⁸⁹ Aminata.com, *Des femmes s'engagent à abandonner l'excision*, 15 september 2015 (via Nexis); Vision Guinée, *Des femmes de Ratoma s'engagent à abandonner l'excision*, 14 september 2015 (<http://www.visionguinee.info/2015/09/14/des-femmes-de-ratoma-sengagent-a-abandonner-lexcision/>)

iv

¹⁹¹ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 60 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

een single worden uitgebracht met de naam “*Dakal excision*” (stop besnijdenis). De gezongen tekst is in het Wolof, Pular en Soninké.¹⁹²

Onttrekking aan FGM/C

In Guinee is FGM/C een aangelegenheid die de hele familie en de (dorps)gemeenschap aangaat. De moeder van het meisje is in de eerste plaats de verantwoordelijke om te zorgen dat haar dochter besneden wordt, maar als de moeder haar dochter niet wil laten besnijden dan kan het gebeuren dat iemand anders binnen de familie (meestal een vrouwelijk lid zoals een tante of oma) dit alsnog laat uitvoeren, tegen de wens van de moeder in. Meisjes die in een gemeenschap wonen waar meisjes op zeer jonge leeftijd worden besneden, kunnen zich daaraan niet onttrekken volgens de geraadpleegde bron. Maar vanaf 14 jaar kan een meisje zelf de beslissing nemen zich aan de besnijdenis te onttrekken, vooral als ze in de stad woont waar de sociale controle minder sterk is dan in een dorp. Volgens de bron worden meisjes woonachtig in een stad niet gecontroleerd of ze wel of niet zijn besneden. In dorpen komt dat nog steeds voor. De meisjes die zich willen onttrekken aan FGM/C zijn in dat geval verplicht naar de stad te verhuizen.¹⁹³

Volgens een door UNICEF geraadpleegde bron is het ook in de grote steden moeilijk om je te onttrekken aan besnijdenis. De verschillende etnische groepen woonachtig in een stad trekken vaak samen, wonen bij elkaar. Binnen deze gemeenschappen weet men al gauw of een meisje wel of niet is besneden, zelfs in Conakry.¹⁹⁴

Tijdens haar FFM constateerde de OFPRA dat steeds meer ouders, vooral ouders in stedelijke gebieden en ouders die (hoger) opgeleid waren, hun dochter(s) niet meer wilden laten besnijden. Deze ouders namen de nodige maatregelen om dit mogelijk te maken tot dat de dochter meerderjarig was. De maatregelen hielden onder andere in om de dochter niet naar de familie in het dorp te sturen omdat daar met name de druk vandaan kwam om meisjes te laten besnijden. Uit gesprekken is gebleken dat eenmaal volwassen het regelmatig voorkwam dat de vrouw/het meisje zich alsnog liet besnijden. Veel vrouwen ervaren besnijdenis als een belangrijke en essentiële stap in hun leven.¹⁹⁵

Een aantal in 2011 geraadpleegde bronnen gaven aan dat er geen specifieke problemen zouden zijn voor meisjes die niet besneden waren maar wel goed geïntegreerd waren in het sociale leven. Vooral in Conakry zou dit geen probleem zijn, in de stad zou ook minder druk aanwezig zijn dan in een dorp op het platteland. Deze meisjes keren meestal niet terug naar hun dorp zo lang zij niet de meerderjarige leeftijd hebben bereikt. Een bron gaf ook aan dat als de moeder in het bezit van geld is zij de druk van het laten besnijden kan ‘afkopen’ of zich kan laten scheiden van haar man indien die wel een besnijdenis van de dochter zou eisen.¹⁹⁶

¹⁹² Gawlo, *Excision*, 30 december 2015 (<http://gawlo.net/2015/12/30/excision/>); EnQuête+, *Single contre les MGF – Coumba Gawlo sort “dakal excision”*, 30 december 2015 (<http://www.enqueteplus.com/content/single-%E2%80%93contre-les-mgf-coumba-gawlo-sort-%E2%80%98%E2%80%99dakal-excision%E2%80%99%E2%80%99>)

¹⁹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 48 en voetnoot 403 (http://ind.pucvoerheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

¹⁹⁴ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 82 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

¹⁹⁵ OFPRA et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre – 19 novembre 2011*, maart 2012, p. 19 (<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>)

¹⁹⁶ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 21 (http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

Volgens het rapport van CEDOCA bepaalt de status van de ouders of zij hun dochter kunnen onttrekken aan FGM/C. Ouders met geld/met een goed inkomen, en die dus geen beroep hoeven te doen op hun familie, hebben een grotere kans om hun dochters te onttrekken aan de praktijk dan ouders die wel afhankelijk zijn van steun van hun familie. Ouders die in de stedelijke gebieden wonen voldoen eerder aan dit criterium dan zij die op het platteland wonen. De mogelijkheid om de dochter(s) niet te laten besnijden zou, volgens de bron, slechts een heel kleine groep ouders betreffen.¹⁹⁷

Een bron, directeur van een kliniek in Conakry, meldde dat hij zijn dochters niet had laten besnijden en dat zij een normaal leven leiden.¹⁹⁸

Verschillende geraadpleegde bronnen gaven aan dat meisjes in Guinee op een steeds jongere leeftijd worden besneden. Op een dusdanige jonge leeftijd dat ze zelf niet het besef hebben om weerstand te bieden aan de besnijdenis. Oudere meisjes kunnen weigeren om zich te laten besnijden en kunnen dan bescherming zoeken. Echter dit veroorzaakt vaak een breuk met de familie en de gemeenschap. Een van de bronnen gaf een voorbeeld van twee meisjes, respectievelijk 12 en 14 jaar oud, die geweigerd hadden zich te laten besnijden. Zij vroegen en kregen bescherming bij mensenrechtenactivisten in hun gemeenschap. Twee jaar later waren zij nog steeds niet besneden.¹⁹⁹

Volgens een ngo actief in de strijd tegen FGM/C is er niets wat een meisje zou belemmeren om haar gemeenschap te verlaten en te gaan wonen in een gemeenschap waar geen besnijdenis wordt toegepast. Om zich 'normaal' te voelen zou een onbesneden meisje moeten verhuizen naar een grotere stad waar zij niet bekend is. Een ander bron meldde in 2013 dat het niet vaak voorkomt dat een meisje de beslissing neemt om haar gemeenschap te verlaten omdat ze daar familie heeft wonen en in Guinee zijn familiebanden bijna heilig. Als ze het dorp al zou verlaten dan zou het meisje op zoek gaan naar mensen die wel familie zijn van haar maar die geografisch verder weg wonen dan haar eigen directe familie. Zij zou bijvoorbeeld naar een andere stad of naar een ander land kunnen gaan en verblijven met mensen uit haar geboortedorp maar die niet op de hoogte zijn van het feit dat zij zich onttrekt aan haar besnijdenis, mensen die niet op de hoogte zijn van haar reden om haar eigen dorp/gemeenschap te ontvluchten.²⁰⁰

Het AAB Guinee meldt met betrekking tot het risico om bij terugkeer naar Guinee alsnog te worden besneden het volgende:

"Als een onbesneden meisje of vrouw na afwijzing van een asielaanvraag terugkeert naar Guinee is het mogelijk dat zij dan alsnog besneden zal worden. Dit is afhankelijk van de leeftijd, waar zij oorspronkelijk vandaan komt en het opleidingsniveau van het meisje en haar ouders. In Guinée forestière kunnen meisjes ook later dan de gangbare leeftijd worden besneden; in andere gebieden gebeurt dat niet. Volgens diverse bronnen nemen meisjes die ouder zijn dan 15 jaar zelf de beslissing of ze zich al dan niet laten besnijden."²⁰¹

¹⁹⁷ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 19

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

¹⁹⁸ idem, p. 21

¹⁹⁹ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 81–82

(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

²⁰⁰ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 21–22

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

²⁰¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 51

(http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

Bescherming bij onttrekking aan FGM/C

In Guinee bestaan geen opvanghuizen voor meisjes die besnijdenis willen ontvluchten.²⁰²

Het ministerie van Buitenlandse Zaken stelt met betrekking tot het verkrijgen van bescherming tegen besnijdenis het volgende:

“Officieel kunnen meisjes en vrouwen aankloppen bij de afdeling *Promotion Féminine et de l’Enfance* van het ministerie van Sociale Zaken of bij het *Office de Protection du genre, de l’enfance et des mœurs* (OPROGEM) onder het ministerie van Veiligheid. In de praktijk bieden de autoriteiten geen daadwerkelijke bescherming. Meisjes die zich willen onttrekken aan FGM kunnen zich in principe wenden tot specifieke ngo’s (zoals de *Association Mère et Enfant*, *Tos-tan*, *Plan Guinée* en het *Réseau des Femmes du Fleuve Mano pour la Paix*) voor opvang en bescherming. Maar deze kunnen niet veel meer doen dan adviezen geven.”²⁰³

Ngo’s die gevraagd werden of zij bescherming konden bieden aan meisjes die zich wilden onttrekken aan FGM/C gaven als antwoord dat zij in principe wel bezoeken konden brengen aan de betreffende families om ze te steunen. Maar zij stelden dat zij nog nooit het verzoek hadden gekregen iemand te beschermen.²⁰⁴

Volgens een in 2013 door CEDOCA geraadpleegde ngo²⁰⁵ is het mogelijk voor een meisjes/vrouw die zich wil onttrekken aan een dreigende besnijdenis bescherming te zoeken bij OPROGEM. Deze overheidsinstantie is volgens de bron sterk operationeel in het veld. Cedoca heeft zelf contact opgenomen met de plaatsvervangende directeur van OPROGEM, commissaris Koivogui, om verduidelijking te vragen. Koivogui stelde dat in geval van een dreigende besnijdenis de instantie inderdaad ingreep. De medewerker van het OPROGEM is onder andere bevoegd om de dader te arresteren, in hechtenis te nemen en voor te geleiden. Als voorbeeld gaf Koivogui een zaak waar hij zelf had ingegrepen. Het ging hier om drie meisjes die op het punt stonden besneden te worden door toedoen van de schoonfamilie en van wie de moeder zich in het buitenland bevond. Het OPROGEM heeft haar hoofdkwartier in Conakry, maar het heeft ook medewerkers gestationeerd in de verschillende commissariaten in de hoofdstad, regionale brigades in elke prefectuur als ook 33 steunpunten. Echter dit is niet genoeg volgens Koivogui en de organisatie zou meer capaciteit moeten krijgen van de overheid.²⁰⁶

Bronnen geraadpleegd voor het UNICEF-rapport meldden dat het erg moeilijk is om een meisje (wiens ouders tegen besnijdenis zijn) effectief te beschermen tegen besnijdenis als zij niet de leeftijd heeft om zelf te ontsnappen en/of haar ouders in te lichten over het feit dat zij tegen haar en hun wens besneden zal worden. Ze zullen jarenlang waakzaam moeten blijven, vooral tijdens de schoolvakanties wanneer de meisjes vaak besneden worden. Een geraadpleegde bron met specifieke kennis over traditionele praktijken in de regio Guinée Forestière gaf als voorbeeld de casus van een vader die niet wilde dat zijn dochters besneden werden en dit zijn leven lang kon voorkomen. Echter een jaar na zijn overlijden werden al zijn dochters alsnog besneden. Een ander voorbeeld is dat van een vrouwelijke arts die

²⁰² Intact, *Compte-rendu de mission en Guinée 10 au 21 février 2014*, 18 juni 2014, p. 14 (<http://www.intact-association.org/images/stories/news/2014-06/rapport-de-mission-guinee-def.pdf>)

²⁰³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014, p. 51 (http://ind.pucvoerheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/)

²⁰⁴ Intact, *Compte-rendu de mission en Guinée 10 au 21 février 2014*, 18 juni 2014, p. 14 (<http://www.intact-association.org/images/stories/news/2014-06/rapport-de-mission-guinee-def.pdf>)

²⁰⁵ actief op het terrein van bestrijding van besnijdenis

²⁰⁶ CGRA, *Guinée – les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update), p. 28-29

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_feminines_1.pdf)

haar hele familie mededeelde dat ze niet wilde dat haar dochter besneden werd. Ondanks deze melding werd haar dochter alsnog besneden, de grootmoeder haalde het meisje op in Conakry en liet haar tegen de wil van de moeder toch besnijden. Een andere moeder vertelde dat haar dochter tegen haar wil was besneden en dat zijzelf dit pas de derde dag nadat het was gebeurd te horen kreeg.²⁰⁷

²⁰⁷ UNICEF, *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015, p. 82-83
(<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>)

3 Lijst van gebruikte bronnen

ivm copyright

ACHPR (African Charter on Human and Peoples' Rights):

- *Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Rights of Women in Africa*, 11 juli 2003 (http://www.achpr.org/files/instruments/women-protocol/achpr_instr_proto_women_eng.pdf) geraadpleegd op 18-12-2014
- *Ratification Table: Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Rights of Women in Africa*, z.d. (<http://www.achpr.org/instruments/women-protocol/ratification/>) geraadpleegd op 16-10-2015

ivm copyright

Afrik.com, « *J'ai fui mon pays pour empêcher l'excision de ma fille* », 10 februari 2014 (<http://www.afrik.com/j-ai-fui-mon-pays-pour-empêcher-l-excision-de-ma-fille>) geraadpleegd op 13-11-2015

AGP, *Gueckédou: deux femmes condamnées à six mois de prison avec sursis pour violence volontaire*, 23 januari 2015 (<http://www.agpguinee.com/fichiers/livre.php?pseudo=rub17&langue=fr&code=calb14628&num=100>) geraadpleegd op 17-04-2015

Aminata.com:

- *Les communautés de Taban disent non des violences faites aux filles*, 27 juli 2015 (<http://aminata.com/les-communautés-de-taban-disent-non-des-violences-faites-aux-filles/>) geraadpleegd op 13-11-2015
- *Excision - l'ong Fonbale durcit le ton !*, 1 juli 2015 (<http://aminata.com/excision-long-fonbale-durcit-le-ton/>) geraadpleegd op 13-11-2015
- *Excisions: « 94 à 96% des filles guinéennes sont victimes », relève H. Djélo*, 9 juni 2015 (<http://aminata.com/excisions-94-a-96-des-filles-guineennes-sont-victimes-releve-h-djelo/>) geraadpleegd op 13-11-2015
- *Des femmes s'engagent à abandonner l'excision*, 15 september 2015 (via Nexis) geraadpleegd op 13-11-2015
- *Gueckédou: trois personnes arrêtées après la mort d'une fillette de cinq ans suite à une excision*, 12 januari 2016 (<http://aminata.com/31146-2/>) geraadpleegd op 22-01-2016
- *Labé - déclaration publique d'abandon de l'excision*, 29 januari 2014 (<http://aminata.com/labe-declaration-publique-dabandon-de-l-excision/>) geraadpleegd op 22-01-2016
- *MASPFE - le point sur des cas concernant des enfants à Gueckédou et Koundara*, 16 januari 2016 (<http://aminata.com/31259-2/>) geraadpleegd op 22-01-2016
- *Stupeur à Coyah: un bébé de 7 mois excisé!*, 11 augustus 2013 (via Nexis) geraadpleegd op 13-11-2015

Awareness Times, *Sierra Leone finally Ratifies Maputo Protocol on Women*, 3 juli 2015 (http://news.sl/drwebsite/publish/article_200527875.shtml) geraadpleegd op 15-10-2015

BBC Afrique, *Guinée: flagrant délit d'excision à Matoto*, 15 augustus 2014

(http://www.bbc.com/afrique/region/2014/08/140815_fgm-children) geraadpleegd op 16-03-2015

BBC News, *The unopened "Pleasure Hospital" of Bobo*, 17 maart 2014

(<http://www.bbc.com/news/magazine-26577358?print=true>) geraadpleegd op 13-10-2014

CGRA (Commissariat Général aux Réfugiés et aux Apatrides), *Guinée - les mutilations génitales féminines*, 6 mei 2014 (update)

(http://www.cgvs.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_guinee_les_mutilations_genitales_femines_1.pdf) geraadpleegd op 01-12-2015

Childinfo (MICS) zie onder UNICEF Childinfo

CIA (Central Intelligence Agency), *The World fact book: Guinea*, 3 november 2015

(<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gv.html>) geraadpleegd op 12-11-2015

Clitoraid:

- *Clitoraid and Raelian Movement win major defamation case in West Africa*, 7 juli 2014 (<http://www.clitoraid.org/news>) geraadpleegd op 13-10-2014
- *FGM Zero Tolerance Day 2016 celebrated at Clitoraid's Pleasure Hospital in Burkina Faso*, 16 februari 2016 (<http://www.clitoraid.org/news.php?extend.186>) geraadpleegd op 23-02-2016
- *Open Letter to Mrs. Compaore, First Lady of Burkina Faso, following her appearance on the show Africanité on TV5 World*, 13 oktober 2014 (<http://www.clitoraid.org/news.php?extend.172>) geraadpleegd op 18-12-2014

Conakry Live, *Société: Atelier de réflexion avec les médias sur les mutilations génitales féminines*, 25 februari 2014

(<http://www.conakrylive.info/fichiers/blog16.php?type=rub36&langue=fr&code=calb3851>) geraadpleegd op 06-01-2016

ivm copyright

DHS (Demographic and Health Surveys) Program:

- *Available datasets* (<http://dhsprogram.com/data/available-datasets.cfm>)
- *Guinée: enquête démographique et de santé 2005*, april 2006, p. 221-243 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR162/FR162-GN05.pdf>) geraadpleegd op 04-03-2015
- *Guinée: enquête démographique et de santé et à indicateurs multiples (EDS-MICS 2012)*, november 2013, p.325-338 (<http://dhsprogram.com/pubs/pdf/FR280/FR280.pdf>) geraadpleegd op 03-03-2015

EIGE (European Institute for Gender Equality), *Estimation of girls at risk of female genital mutilation in the European Union: step by step guide*, 2015

(<http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0215094ENN.pdf>) geraadpleegd op 20-10-2015

EnQuête+, *Single contre les MGF – Coumba Gawlo sort "dakal excision"*, 30 december 2015 (<http://www.enqueteplus.com/content/single-%E2%80%93-contre-les-mgf-coumba-gawlo-sort-%E2%80%98%E2%80%99dakal-excision%E2%80%99%E2%80%99>) geraadpleegd op 26-01-2016

EP (European Parliament), *European Parliament resolution of 14 June 2012 on ending female genital mutilation*, 14 juni 2012 (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2012-261>) geraadpleegd op 09-12-2014

Fédération GAMS, *Une exciseuse condamnée à Siguiri #GuinéeConakry*, 30 december 2015 (<http://federationgams.org/category/guinee-conakry/>) geraadpleegd op 26-01-2016

FEMNET (African Women's Development and communication Network), *FEMNET's bilingual e-bulletin*, januari 2015 (via <https://femnet.wordpress.com/>) geraadpleegd op 16-10-2015

Figaro Madame, *Guinée: 500 exciseuses abandonnent le « couteau »*, 13 november 2013 (<http://madame.lefigaro.fr/societe/guinee-500-exciseuses-abandonnent-couteau-131113-629884>) geraadpleegd op 13-11-2015

Gawlo, *Excision*, 30 december 2015 (<http://gawlo.net/2015/12/30/excision/>) geraadpleegd op 26-01-2016

Goodsmith, Lauren, *Video Sabou et Nafa: community voices joined in a common cause*, In: Communication for Development and Social Change, Volume I, No. 1, 2007 (<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.507.2787&rep=rep1&type=pdf>) geraadpleegd op 27-01-2016

Guardian, The, *Governments too slow to scrap laws biased against women, report says*, 14 februari 2015 (<http://www.theguardian.com/global-development/2015/feb/14/governments-too-slow-to-scrap-laws-biased-against-women-report-says>) geraadpleegd op 16-10-2015

Guinée Live:

- *88 communautés de Boffa en Dubréka s'engagent à mettre fin à l'excision et aux mariages d'enfants*, 30 juli 2015 (<http://guineelive.com/2015/07/30/88-communautés-de-boffa-et-dubreka-sengagent-a-mettre-fin-a-l-excision-et-aux-mariages-denfants/>) geraadpleegd op 21-01-2016
- *Excision: les Etats-Unis donnent à Guinée 1 million 520 000 dollars pour lutter contre le fléau*, 29 september 2015 (<http://guineelive.com/2015/09/29/excision-les-etats-unis-donnent-a-la-guinee-1-million-520-000-dollars-pour-lutter-contre-le-fleau/>) geraadpleegd op 12-01-2016
- *Excision: des médecins qui se livrent à la pratique seront radiés de la fonction, promet le Ministre de la santé...*, 4 september 2015 (<http://guineelive.com/2015/09/04/excision-des-medecins-qui-se-livrent-a-la-pratique-seront-radies-de-la-fonction-promet-le-ministre-de-la-sante/>) geraadpleegd op 25-11-2015

Guinee Signal, *Fini la campagne nationale pour l'abandon des MGF/E en République Guinée*, 21 november 2015 (<http://guineesignal.com/?p=17400>) geraadpleegd op 25-11-2015

Guinee7, *Lancement vendredi à Conakry de la Campagne nationale 2015 pour l'abandon de l'excision*, 6 september 2015 (<http://guinee7.com/2015/09/06/lancement-vendredi-a-conakry-de-la-campagne-nationale-2015-pour-labandon-de-lexcision/>) geraadpleegd op 25-11-2015

Guineematin.com, *Excision: la Guinée occupe le 2ème rang mondial, derrière la Somalie*, 27 oktober 2015 (<http://guineematin.com/actualites/politique/excision-la-guinee-occupe-le-2eme-rang-mondial-derriere-la-somalie/>) geraadpleegd op 25-11-2015

Guinéeenews:

- *Guinée: un cas d'excision de masse jugé et condamné à Kankan!*, 14 januari 2016 (<http://guineenews.org/guinee-un-cas-dexcision-de-masse-juge-et-condamne-a-kankan/>) geraadpleegd op 22-01-2016
- *Lutte contre les MGF/Excision : un réseau de journalistes contre la pratique voit le jour*, 3 maart 2014 (<http://guineenews.org/lutte-contre-les-mgfcexcision-un-reseau-de-journalistes-contre-la-pratique-voit-le-jour/>) geraadpleegd op 06-01-2016
- *Mutilations Génitales Féminines/Excision: efficacité du numéro vert 116 et du dispositif d'alerte*, 13 augustus 2014 (<http://guineenews.org/mutilations-genitales-femininesexcision-efficacite-du-numero-vert-116-et-du-dispositif-dalerte/>) geraadpleegd op 22-01-2016

Guineetime, *Kankan: 157 villages déclarent l'abandon de l'excision et du mariage forcé*, 22 juli 2015 (<http://guineetime.com/kankan-25-communales-rurales-sengagent-a-abandonner-lexcision/#>) en foto geraadpleegd op 20-11-2015

IAC (Inter-African Committee on Traditional Practices), *International agreements*, z.d. (http://www.iac-ciaf.net/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=10) geraadpleegd op 16-10-2015

Intact, *Compte-rendu de mission en Guinée 10 au 21 février 2014*, 18 juni 2014, p. 14 (<http://www.intact-association.org/images/stories/news/2014-06/rapport-de-mission-guinee-def.pdf>) geraadpleegd op 03-03-2015

IPU (Inter-Parliamentary Union), *Legislations and other national provisions*, z.d. (<http://www.ipu.org/wmn-e/fgm-prov.htm>) geraadpleegd op 16-10-2015

IRIN, *West Africa: "pleasure hospital" under construction for FGM/C victims*, 6 mei 2009 (<http://www.irinnews.org/report/84256/west-africa-pleasure-hospital-under-construction-for-fgm-c-victims>) geraadpleegd op 27-08-2014

Landinfo (Norway), *Female genital mutilation of women in West Africa*, 12 januari 2009 (http://www.landinfo.no/asset/768/1/768_1.pdf) geraadpleegd op 10-12-2014

Ledjely.com, *Santé: contre les MGF, PSI propose "Bathè"*, 9 april 2015 (<http://www.ledjely.com/2015/04/09/sante-contre-les-mgf-psi-propose-bathe/>) geraadpleegd op 17-04-2015

Ministère des Affaires Sociales, de la Promotion Féminine et de l'Enfance, *Rapport national sur l'élimination et la prévention des violences à l'égard des femmes/filles*, februari 2013, p. 18 (<http://www.gn.undp.org/content/dam/guinea/docs/whatwedo/women-empowerment/rapport-national-vbq-2013.pdf>) geraadpleegd op 01-12-2015

Ministerie van Buitenlandse Zaken:

- *Algemeen ambtsbericht Guinee*, juni 2014
(http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004359615_5/1/2168779006/) geraadpleegd op 26-11-2015
- *Algemeen ambtsbericht Guinee*, maart 2013
(http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_004327866_5/1/2168779006/) geraadpleegd op 03-12-2015

Minister van Veiligheid en Justitie, *Wet van 7 maart 2013 tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en het Wetboek van Strafrecht BES met het oog op de verruiming van de mogelijkheden tot strafrechtelijke aanpak van huwelijksdwang, polygamie en vrouwelijke genitale verminking*, In: Staatsblad der Koninkrijk der Nederlanden, Jaargang 2013, Nr. 95, 15 maart 2013 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2013-95.html>) geraadpleegd op 18-12-2014

NPWJ (No Peace Without Justice):

- *Status of African legislations on FGM: legislation on 25 countries*, z.d.
(<http://www.npwj.org/FGM/Status-african-legislations-FGM.html>) geraadpleegd op 16-10-2015
- *UN General Assembly Adopts Worldwide Ban on Female Genital Mutilation*, 20 december 2012
(<http://www.npwj.org/FGM/UN-General-Assembly-Adopts-Worldwide-Ban-Female-Genital-Mutilation.html>) geraadpleegd op 22-12-2014

OFPRA (Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides) et al., *Rapport de mission en République de Guinée, 29 octobre – 19 novembre 2011 – Mission organisée conjointement par le CGRA (Belgique), l'OFPRA (France) et l'ODM (Suisse)*, maart 2012
(<http://www.refworld.org/docid/500d252b2.html>) geraadpleegd op 26-11-2015

Orchid Project, *Guinea – Today*, z.d. (<http://orchidproject.org/country/guinea/>) geraadpleegd op 16-12-2015

Pharos:

- *Afrika en Jemen*, z.d. (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/herkomstlanden/landen-met-vgv-en-prevalentiecijfers/afrika-en-jemen>) geraadpleegd op 16-10-2015
- *Beleid en wetgeving in Europa*, z.d.
(<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/internationale-ontwikkelingen/beleid-en-wetgeving-in-europa>) geraadpleegd op 25-03-2016
- *Factsheet vrouwelijke genitale verminking*, februari 2015
(http://www.pharos.nl/documents/doc/factsheet_vgv.pdf) geraadpleegd op 15-10-2015
- *Female Genital Mutilation in the Netherlands – prevalence, incidence and determinants*, januari 2013 (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/algemeen/webshop/product/201/female-genital-mutilation-in-the-netherlands-prevalence-incidence-and-determinants>) geraadpleegd op 16-10-2015
- *Handelingsprotocol Vrouwelijke Genitale Verminking bij minderjarigen*, 25 juni 2013, p. 8
(<http://www.pharos.nl/documents/doc/handelingsprotocolupdatejuni2013.pdf>) geraadpleegd op 16-10-2015
- *Internationaal beleid*, z.d. (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/internationaal-beleid>) geraadpleegd op 16-10-2015

- *Internationale ontwikkelingen*, z.d.
(<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/internationale-ontwikkelingen>) geraadpleegd op 18-12-2014
- *De Koerdische regio in Noord-Irak*, z.d.
(<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-andere-landen/herkomstlanden/landen-met-vgv-en-prevalentiecijfers/de-koerdische-regio-in-noord-irak>) geraadpleegd op 16-10-2015
- *Wetgeving* (<http://www.pharos.nl/nl/kenniscentrum/meisjesbesnijdenis/feiten-en-cijfers/in-nederland/wetgeving>) geraadpleegd op 25-03-2016

PRB (Population Reference Bureau), *Female Genital Mutilation/ Cutting: data and trends*, update 2014 (<http://www.prb.org/pdf14/fgm-wallchart2014.pdf>) geraadpleegd op 15-10-2015

PSI (Population Services International), *Guinea - solutions*, z.d.
(<http://www.psi.org/country/guinea/#solutions>) geraadpleegd op 13-11-2015

République de Guinée:

- *Code de l'Enfant Guinéen (Loi L/2008/011/AN)*, 19 augustus 2008
(http://www.hcch.net/upload/ce_gn.pdf) geraadpleegd op 04-03-2015
- *Loi L/2000/010/AN adoptant et promulgant la loi portant santé de la reproduction*, 10 juli 2000
- *Loi n ° 98/036 du 31 décembre 1998 portant Code Pénal*, art. 305
(http://www.hcch.net/upload/cp_gn.pdf) geraadpleegd op 20-11-2015

Reuters:

- *Guinea's muslim clerics call to end to FGM to help stop Ebola: TRFN*, 6 februari 2015
(<http://af.reuters.com/article/topNews/idAFKBNOLA1KZ20150206>) geraadpleegd op 03-03-2015
- *Sierra Leone urged to ban FGM after backing women's rights treaty*, 7 juli 2015
(<http://www.reuters.com/article/2015/07/07/us-leone-womensrights-fgm-idUSKCN0PH22Y20150707>) geraadpleegd op 15-10-2015

Rijksoverheid, *Staatssecretaris Van Rijn: aanpak meisjesbesnijdenis nog steviger*, 06-02-2013
(http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2013/02/06/staatssecretaris-van-rijn-aanpak-meisjesbesnijdenis-nog-steviger.html?ns_campaign=nieuwsberichten-ministerie-van-volksgesondheid%2C-welzijn-en-sport&ns_channel=att) geraadpleegd op 10-12-2014

Seneweb.com, *Les leaders religieux freinent la lutte contre les MGF en Guinée (spécialiste)*, 31 januari 2014 (http://www.seneweb.com/news/Afrique/les-leaders-religieux-freinent-la-lutte-contre-les-mgf-en-guinee-specialiste_n_117152.html) geraadpleegd op 03-12-2015

Tostan, *Une déclaration publique en images*, 27 juli 2015 (<http://fr.tostan.org/blog/une-d%C3%A9claration-publique-en-images>) geraadpleegd op 27-01-2016

UN CAT (Committee against Torture):

- *Concluding observations on Guinea in the absence of its initial report*, CAT/C/GIN/CO/1, 20 juni 2014
(http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CAT/C/GIN/CO/1&Lang=en) geraadpleegd op 08-12-2015
- *Consideration of reports submitted by States parties under article 19 of the Convention: initial reports of States parties due in 1990 - Guinea*, CAT/C/GIN/1, 25 juli 2014 (<http://daccess-dds->

ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/094/59/PDF/G1409459.pdf?OpenElement) geraadpleegd op 04-12-2015

UN OHCHR (Office of the High Commissioner for Human Rights), *Le Comité des droits de l'enfant examine le rapport de la Guinée*, 18 januari 2013

(<http://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12938&LangID=F>) geraadpleegd op 26-11-2015

UNFPA (UN Population Fund):

- *Demographic Perspectives on Female Genital Mutilation*, 2015 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/1027123_UN_Demographics_v3%20%281%29.pdf) geraadpleegd op 22-10-2015
- *Griots help reduce cutting in Guinea*, 23 november 2011 (<http://www.unfpa.org/news/griots-help-reduce-cutting-guinea>) geraadpleegd op 27-01-2016
- *Implementation of the international and regional human rights framework for the elimination of female genital mutilation*, november 2014 (<http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FGMC-humanrights.pdf>) geraadpleegd op 21-01-2016
- *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2010*, 2011 (http://www.unfpa.org/gender/docs/2010_Annual_Report_2.pdf) geraadpleegd op 23-09-2014
- *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2011*, 2012 (http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Annual_report_on_FGM-C_2011_low_res.pdf) geraadpleegd op 23-09-2014
- *UNFPA-UNICEF joint programme on female genital mutilation/cutting: accelerating change – annual report 2012*, 2013 (<http://www.unfpa.org/public/home/publications/pid/14643>) geraadpleegd op 18-09-2014
- *UNFPA-UNICEF joint programme on Female Genital Mutilation/Cutting: accelerating change – Summary Report of Phase I 2008 – 2013*, 2014 (<http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Joint%20Programme%20on%20FGMC%20Summary%20Report.pdf>) geraadpleegd op 21-01-2016

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees):

- *Les femmes réfugiées et la convention d'Istanbul*, 23 januari 2013, p. 17-18 (<https://edoc.coe.int/fr/violence-l-gard-des-femmes/6699-les-femmes-refugiees-et-la-convention-d-istanbul.html>) geraadpleegd op 12-01-2016
- *Guidance note on refugee claims relating to Female Genital Mutilation*, mei 2009 (<http://www.refworld.org/pdfid/4a0c28492.pdf>) geraadpleegd op 10-12-2014
- *Too much pain: Female Genital Mutilation & asylum in the European Union – a statistical update*, maart 2014 (<http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=5316e6db4>) geraadpleegd op 16-10-2015

UNICEF:

- *Analyse de situation des enfants en Guinée*, 3 november 2015 (<https://www.unicef.nl/media/4278985/analyse-de-situation-guinee-3-11-2015.pdf>) geraadpleegd 26-11-2015
- *Female genital mutilation/cutting: a global concern*, 2016 (http://www.unicef.org/media/files/FGMC_2016_brochure_final_UNICEF_SPREAD.pdf) geraadpleegd op 19-02-2016

- *Female Genital Mutilation/Cutting: A statistical overview and exploration of the dynamics of change*, juli 2013 (http://www.unicef.org/media/files/FGCM_Lo_res.pdf) geraadpleegd op 09-12-2014
- *In 19 of the 29 countries in Africa and the Middle East where FGM/C is concentrated, most girls and women think it should end*, mei 2015 (update) (<http://data.unicef.org/child-protection/fgmc.html#>) geraadpleegd op 03-11-2015
- *In Guinea, renouncing the family tradition of female genital mutilation*, 11 februari 2014 (http://www.unicef.org/infobycountry/guinea_72623.html) geraadpleegd op 21-11-2014
- *Legislative reform to support the abandonment of FGMC*, augustus 2010 (http://www.unicef.org/policyanalysis/files/UNICEF_-_LRI_Legislative_Reform_to_support_the_Abandonment_of_FGMC_August_2010.pdf) geraadpleegd op 16-10-2015

UNICEF Childinfo:

- *Multiple Indicator Cluster Surveys (MICS)* (<http://mics.unicef.org/surveys>)

US DoS (US Department of State), *Country reports on human rights practices for 2014: Guinea*, juni 2015 (http://ind.pucoverheid.nl/zoeken/pdf/PUC_IND_749329_0/1/2488821498/) geraadpleegd op 07-12-2015

Vision Guinée:

- *Des femmes de Ratoma s'engagent à abandonner l'excision*, 14 september 2015 (<http://www.visionguinee.info/2015/09/14/des-femmes-de-ratoma-s-engagent-a-abandonner-l-excision/>) geraadpleegd op 21-01-2016
- *Une fille meurt après son excision à Guéckédou*, 12 januari 2016 (<http://www.visionguinee.info/2016/01/12/une-fille-meurt-apres-son-excision-a-queckedou/>) geraadpleegd op 22-01-2016

WHO (World Health Organization):

- *Classification on female genital mutilation (2008)*, z.d (<http://www.who.int/reproductivehealth/topics/fgm/overview/en/>) geraadpleegd op 15-10-2015
- *Eliminating female genital mutilation. An interagency statement*, 2008 (http://whqlibdoc.who.int/publications/2008/9789241596442_eng.pdf) geraadpleegd op 15-10-2015
- *Female genital mutilation, Fact sheet N°241*, Updated February 2014 (<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs241/en/>) geraadpleegd op 15-10-2015
- *WHO commits to stand against female genital mutilation (FGM) and child, early and forced marriage (CEFM)*, 22 juli 2014 (http://www.who.int/reproductivehealth/topics/fgm/commitment_against_fgm_cefm/en/) geraadpleegd op 31 juli 2014

Xinhua, *Guinée: 500 femmes exciseuses abandonnent le « couteau » de l'excision génitale féminine*, 12 november 2013 (via Nexis) geraadpleegd op 13-11-2015